

رضا (محلم و می، عقل و عشق)

رضاویر

بسم الله الرحمن الرحيم

ماه بلطخاء

بررسی کوتاه در زندگینامه و شخصیت

حضرت معصومه (س)

خطاط

معصومه

r a z v a . i r

حسن اردشیری لاجیمی

رضاوا (محل دی، عقل و غثت)

رضاوا.ir

شناسنامه :

نام کتاب: ماه بطحاء (بررسی کوتاه در زندگینامه و شخصیت
حضرت معصومه سلام الله علیها)

مؤلف: حسن اردشیری لاجیمی

نشر: توسط نشر الکترونیکی سایت رضاوا

تاریخ: ۱۳۹۰/۱۱/۲۷

r a z v a . i r

رضاوا.ir

فهرست

فصل اول / مولود و عده داده شده

تولد نور

مادر حضرت معصومه(س)

نامه امام رضا(ع)

در بیان آمدن حضرت معصومه(س) به قم

در ذکر محراب

همراهان حضرت معصومه(س)

وصیت نامه امام هفتم(ع)

اطلاعات کوتاه در رابطه با حضرت معصومه(س)

فصل دوم / در محضر نورانی حضرت معصومه(س)

روایت اول

روایت دوم

روایت سوم

روایت چهارم

روایت پنجم

روایت ششم

روایت هفتم

فصل سوم / القاب نورانی

معصومه(س)

کریمه اهل بیت

شفیعه روز جراء

القاب دیگر

فصل چهارم / فضیلت زیارت حضرت معصومه(س)

معرفت به حضرت معصومه(س)

واسطه فیض الهی

فضیلت زیارت حضرت معصومه(س)

زیارت نامه مخصوص

آداب زیارت

زیارت غیر معروفة

توجه امام رضا(ع)

زیارت امام زمان(ع)

نکته

نکته

فصل پنجم / اطلاعاتی کوتاه در باب قم و حرم مطهر

اسامی قم

اطلاعات کوتاه در تاریخچه حرم

فصل ششم / کرامات صادره از محضر نورانی حضرت معصومه(س)

کرامت

حل مشکل علمی ملاصدرا

حل مشکل آیه الله العظمی مرعشی

هلاکت مزدور گستاخ

حل مشکل آیه الله العظمی اراکی

رضا^۰راز

رضا (محل دی، عقل و عشق)

لطف خواهر و برادر

شفای پادرد و تقدیر از مجالس اهل بیت
به قم بیا تا درد تو را شفا دهم

طلبه نخجوانی

طهارت زائران

طهارت

دوش آب

برادر شما به ما ربطی ندارد

ارزش خلوص

عیدی

چرا حرم را ترک کردی

کرامت

کرامت

پناه بی پناهان

خط خوش

شفاعت امام رضا(ع)

سفید کاری مسجد جمکران

فصل هفتم / برگزیده ادب فارسی

بارگاه قدس

سینه سینا

اسوءه شرف

جمال و کمال فاطمی

اختر سپهر امامت

رضوا (محل‌دی، عقل و عشق)

RAZVA.IR

کیمیای اهل عرفان
آشیانی برای دل
باغ بهشت
ناموس خدا
آستان عرشی نشان

ماه بطحاء

روح عبادت

معصومه دین

چند دوبیتی

خاتون محشر

فرمایشات نوری

استاد علامه آیه الله حسن زاده آملی

درباره حضرت معصومه(س)

نوعاً ، اغلب ، اکثر ، بگوییم همیشه هم گذاف نگفته‌ام ، [وقتی]
می‌روم قم ، به زیارت بی‌بی ، حضرت معصومه خواهر امام هشتم ما
سلام الله علیها ، روح مطهر ایشان گواه که دیگر ، روی بچگی
خودمان ، در و دیوار را می‌بوسم و این شعر را می‌خوانم که:
اقبله ارض صار فیها جمالها فکیف بدار دار فیها جمالها
بله ، آن شاعر عرب می‌گوید: من آن زمینی را می‌بوسم که شترانش
در آنجا عبور کرده‌اند ، تا چه رسد که آن خانه‌ای که جمالش در
آنجا دور می‌زند.

... بی‌بی حضرت معصومه سلام الله علیها ، ایشان نوزده ساله بودند
که در قم وفات کرده بودند. نوزده ساله بود و نه اینکه فقط و تنها ،
ایشان دختر امام هفتم است و خواهر امام هشتم هست. و همه حجه
خدا هست. ما به این جهت احترام می‌گذاریم ، البته اینها به جای
خود ، اما خود این خانم ، خود این بزرگوار ، خود این دختر نوزده
ساله ، در میان فرزندان امام هفتم ما ، دو نفر نمونه بودند ،
چشم‌گیر ، یکی حجت خدا بود ، امام هشتم که صاحب عصمت و
امام ، دیگر همین دختر ۱۹ ساله^۱ ، ایشان از آن نبوغش ، از آن

۱- به روایتی دیگر عمر شریف آن حضرت ۲۸ سال می‌باشد.

فطرتش ، بینشش ، درایتش ، خانم عجیبی بود، همین دختر ۱۹ ساله.

یکی از استادی ما قربانش بروم ، جناب آقا سید مهدی قاضی رضوان الله تعالیٰ علیه ، پدرشان حضرت آیه‌الله جناب حاج سید علی قاضی که استاد ، خیلی از استادی ما و بزرگان از معارف بنام هست. خیلی مقام بالایی داشت، استاد استادی ما بودند، و استاد خیلی‌ها ، این استاد ما ، که پرسش بود، آقا سید مهدی قاضی ، استادم در یک رشته‌های مخصوص علوم بود.

ایشان همیشه حرف یک خواهرش را می‌زد. آن وقت به رحمت الله رفته بود، پدرش صاحب مکاشفات بود ، خیلی آدم عجیبی بود، آیه‌الله آ سید علی قاضی تبریزی ، و ایشان که گاه‌گاهی صحبت سیروسلوک انسانی و معارف الهی و اینها پیش می‌آمد به لحن شریف خودشان می‌فرمودند: حاج آقا فرزند پدرمان در میان فرزندان پدری‌مان همان خواهر بود ، حالا خواهر مرحوم شده بود. اون خوب مسیر پدر را [طی کرده بود]، از این خواهر چقدر حرف می‌زد.

حالا چندتا از برادرانش و خودش هم گاه‌گاه شکارهای خوبی داشت از مکاشفات و حالاتش برای من نقل می‌کرد. یادداشت‌ها دارم، جمع و جور کنم کلمه‌ای ، رساله‌ای ، خودش هم شکارها ، با این همه می‌گفت: حاج آقا از فرزندان پدرم ، آن خواهر خیلی عجوبه بود، زن و مرد ندارد ، فردی به راه افتاده ، از تو حرکت ، از خدا برکت.

این خانم حضرت معصومه سلام الله علیها ، شخصاً ، شخصاً خانم عجوبهای بود ، در میان فرزندان امام هفتم دو تن ، یکی امام هشتم ، یکی این خانم حضرت معصومه(س).

مأمون در او طمع کرد. مأمون کی است؟ حالا عرض کردم از ابتداء ، کار به اینجاها کشیده ، و دیگر خیالاتی برایش پیش آمده ، حالا ابر قدرت است ، دنیا به کام اوست ، آدم عجوبه ، به حضرت معصومه(س) ، درباره او طمع کرد ، به اینکه دختر موسی بن جعفر است و خواهر حضرت علی بن موسی الرضا (ع) است، این بشود زنش ، خیلی ، کارش می‌گیرد، در او طمع کرد. جمعی را فرستاد مدینه آن روز ، اینها را بیاورند خراسان که مأمون راجع به ایشان و درباره خودشان به گردن امام هشتم بگذارند که با ایشان ازدواج کند. و زنش بشود.

راه آن وقت بود از مدینه تا قم ، خیلی حرف است. شتر سواری ، راه طولانی خیلی ، علاوه بر این که به ساوه که رسیدند - ساوه آن روز ، اصفهان آن روز ، ساوه خیلی قدیمی است. بطوری که ، در تاریخ‌های ما که نگاه کنید ، قدمما را ، می‌بینید که می‌نویسند در کتابها که قبر حضرت معصومه(س) دختر موسی بن جعفر (ع) در ساوه است. این به تاریخ آن روز است، چون شهر اسمدار ، ساوه بود. همین قم [اسم] نداشت. الان دریاچه قم نمی‌فرمایید؟ نزدیک‌های قم ، در کتب قدمای ما ، روایات ما نگاه بکنید ، دریاچه ساوه [آمده است] ، نمی‌گویند دریاچه قم ، اسم‌های اخیر است. دریاچه ساوه بود.

و هکذا همین طور ، بطوری که عmadالدین طبری شاگرد جناب شیخ طوسی ، که از علمای بزرگ سرزمین ماست.

جناب عmadالدین طبری کتابی دارد ، بنام کامل بهائی ، در اصول دین نوشته ، کلام نوشته ، در آنجا ، در آن کتاب کامل بهائی (اسم کتاب بهائی ، به یک وزیری در آن زمان بهاءالدین ، خیلی طرفدار دین و امامیه بود کتاب را احتراماً به نام ایشان نوشته ، کامل بهائی اسمش شده است.) آورده است ؛ که از زمان خودش که الحمدللہ سپاس گذار است و شاکر است ، می‌گوید: این طبرستان کذایی ، طبرستان آن وقت ، خیلی قیچی شده است ، الان ، از تهران که در می‌آمدی بومهن ، اول دروازه مازنдан بود ، حالا شده جزو استان تهران ، کتابهای جغرافیای دیروز را باز کنید نوشته است که دماوند (همین شهر دماوند) یکی از شهرهای مازنдан است. طبرستان است. این طوری بود حالا قیچی کردند. استان‌ها کوچک شده است. بله مازندان آن روز ، عmadالدین گفته است که : شما چندی پیش در

تمام مازنдан ، طبرستان ۵۰۰ نفر شیعه نمی‌توانستید پیدا کنید، فرمود الحمدللہ حقیقت دین ، ولایت خودش را طوری نشان داد که الان (زمان خودش را ، زمان شیخ طوسی) ۵۰۰ نفر سنی نمی‌شود پیدا کرد. مردم بیدار شدند ، این حرف عmadالدین طبری است در کامل بهائی ، این طور ، الحمدللہ ، شما دین خدا را باید یاری کنید. پس ساوه ، اصفهان ، مازندان آن روز کانون حضرات آن سویی بود و حضرت بی‌بی فاطمه معصومه خواهر امام هشتم سلام الله علیها ، یا

همراهانش ، چند نفر بودند ، تفصیل اش را تاریخ ما دارد، به ساوه که رسیدند در مسیرشان ، مردم ستوه در مقابل شان قیام کردند، جنگ در گرفت و بسیاری از همراهانشان را کشتند، چند تا برادرانشان هستند که در آنجا الان بقیه و بارگاه دارند.

اسامی را حاضر ندارم اما یادداشت دارم ، بقیه و بارگاه دارند ، الحمد لله ، مردم ساوه الان مردم اهل ولایتند. الحمد لله ، الحمد لله ، حرف آن روز را دارم عرض می کنم ، اصفهان الان اصفهان ولایت است. حرف آن روز را عرض می کنم ، الحمد لله رب العالمین ، يوم بتبدل الارض غير الارض شده است. شهر ولایت است، مثل شهر شما ، شهر ولایت است...

چند نفر از همراهان بی بی آنجا شهید شدند ، جنگ سختی در گرفت. تاریخ دارد، تقدیر هم می کنیم از مردم قم آن روز ، که اینها شنیدند ، به یاری بی بی برخواستند. وقتی بی بی خواستند وارد قم شوند ، پیش از قوت ، نوشتند که شهر را آذین بستند، چراغ آنی کردند به میمنت و مبارکی مقدم حضرت بی بی ، این کار را هم

تقدیر می کنیم از ایشان ، آمدند در قم ، حالا آن همه راه ، در ساوه هم که این مشکل پیش آمده ، و آمدند به قم ، مریض شدند ، بیماری اش شدت کرده ، به روضه رضوان آرمیدند، دیگر به خراسان نرسیدند. دیگر دست مأمون به ایشان نرسیدند.

رضا (محل دی، عقل و عشق)

رازفا.ir

آنجا (قم) به روضه رضوان آرمیده است و دیگر به خراسان نرسیده است. خداوند شما اهل ولایت را عاقبت به خیر بفرمایند.^۱

۱- سخنرانی در جمع مردم در سالروز شهادت امام رضا(ع) / ۱۳۷۸

تولد نور

از ماه ذیعکده برای حضرت کاظم و حضرت رضا علیهم السلام و دودمان نبوت ، پیامآور شادی و پایان یک انتظار طولانی است. زیرا حضرت نجمه علیها السلام فرزندی جز حضرت رضا(ع) نداشت ، مدت‌ها پس از ایشان صاحب فرزندی نشد (حضرت رضا(ع) در سال ۱۴۸ ه.ق و حضرت معصومه(س) در سال ۱۷۳ یعنی با ۲۵ سال فاصله متولد گردید) امام صادق(ع) نیز به ولادت چنین بانویی بشارت داده بود. روزی که حضرت معصومه(س) دیده به جهان گشود برای حضرت نجمه(س) و حضرت رضا(ع) و پدر بزرگوارشان ، روز شادی و سرور وصف ناپذیری بود. چرا که دختری از آسمان ولایت و امامت ، طلوع کرده بود که قلبها را جلا می‌داد و چشمها را روشن می‌کرد و کانون مقدس اهل بیت(ع) را گرم می‌نمود.

آن روز انتظار به سر آمد و حضرت معصومه(س) در مدینه منوره در ماه ذیعکده سال ۱۷۳ ه.ق متولد گردید و او فروغی بود از کوثر و عطی دل انگیر از گل محمدی و شاخه‌ایی از طوبی که اصلها ثابت و فرعها فی السماء ... که جهان ملک و ملکوت را صفائی دیگر بخشید.

مادر حضرت معصومه(س)

حمیده مادر بزرگوار امام کاظم(ع) از مهاجران مغرب بود و به پیشنهاد امام باقر (ع) به همسری فرزندش امام صادق(ع) در آمد و بود. امام صادق(ع) درباره مقام والای همسرش که مادر امام کاظم (ع) شد می‌فرماید:

« حمیده ماننده شمس طلای خالص ، از ناپاکی‌ها و ناخالصی‌ها ، پاک است. فرشتگان او را همواره نگهداری کردند تا به من رسید، به خاطر کرامتی که خدا نسبت به من و حجت پس از من (فرزندش امام کاظم(ع)) عنایت فرمود.»^۱

حمیده بانوی آگاه و محدثه بوده و احادیثی را که از امام صتئق(ع) و دیگران شنیده بود همچون یک راوی مورد اعتماد به مردم نقل می‌کرد و در واقع یکی از استادیت مجتمع علمی بانوان در عصر امام صادق(ع) محسوب می‌شود.

وی در حوزه آموزش خویش با دختری از اهالی مغرب به نام « نجمه » آشنا شد. نجمه علوم اسلامی را از همسر امام صادق(ع) فرا می‌گرفت و نشانه‌های عقل و هوشیاری و ایمان به خدا از رفتار و سیره عملی وی مشهود بود.

حمیده می‌گوید: روزی که نجمه به خانه ما راه یافت، پیامبر(ص) را در عالم خواب دیدم که به من فرمود: « ای حمیده نجمه را به

پسرت موسی(ع) بیخش و همسر او کن، همانا به زودی بهترین فرد روی زمین از او متولد میشود. من به این دستور عمل کردم و نجمه را همسر فرزندم امام کاظم(ع) نمودم و از او حضرت امام رضا(ع) به دنیا آمد.»^۳

پس از آنکه خانه حضرت موسی بن جعفر(ع) در مدینه با تولد این دختر، عطیری تازه یافت ، امام هفتم ، فرزند را در آغوش گرفت و پس از آنکه در گوش وی اذان و اقامه گفت؛ او را فاطمه نامید. نجمه، بانوی پرهیزگاری که تقدیر الهی او را از قبایل شمال آفریقا به خانه امام هفتم(ع) آورده بود، از شادی در پوست خود نمیگنجید. چرا که او ، پس از افتخار مادری علی بن موسی الرضا(ع) اینک با ولادت فاطمه معصومه(س) افتخار و شرافتی افزون یافت.

او هم مثل بسیاری از مردم مدینه ، این بشارت امام صادق(ع) را شنیده بود که در خانه پسرش (موسی بن جعفر(ع)) دختری به نام فاطمه متولد خواهد شد که شیعیان با شفاعتش ، به بهشت میروند.^۱

۲- اعلام الوری / ص ۲۰۲

۱- فروغ مهتاب / سید حسین اصحابی ، صص ۷ و ۸

حضرت رضا(ع) به حضرت معصومه(س)

حضرت ثامن الحج علی بن موسی الرضا(ع) نامه‌ای خطاب به خواهر گرامیش حضرت فاطمه معصومه(س) مرقوم فرموده و آن را توسط یکی از غلامانش به مدینه منوره ارسال فرموده است.

امام رضا(ع) به غلام دستور داد که در هیچ منزلی توقف نکند تا در اندک زمان ممکن آن رقمیمه را به مدینه طیبه برساند.

آنگاه نشانی خانه حضرت موسی بن جعفر(ع) را برای او بیان فرمود تا از کسی نشانی نپرسد. غلام خود را به مدینه منوره رسانید و نامه امام هشتم را به خدمت حضرت معصومه(س) تسلیم نمود ، حضرت فاطمه معصومه(س) به مجرد رسیدن نامه برادرش حضرت رضا(ع) خود را آماده سفر نمود.^۲

r a z v a . i r

۲- من لا يحضره الخطيب / ج ۴ ، ص ۴۶۱

در بیان آمدن

فاطمه بنت موسی بن جعفر علیها السلام به قم

همچنان که علامه مجلسی رحمة الله می فرماید: بدین طریق که؛ ذکر کرده صاحب «تاریخ مشاهد و قبور واقع در بلدۀ قم» پس گفته: قبر دختر موسی بن جعفر علیها السلام ، روایت کرداند مشایخ قم ، زمانی که بیرون برد مأمون علی بن موسی الرضا (ع) را از مدینه به سوی مرو ، به سال دویست ، بیرون رفت فاطمه خواهر حضرت در سال دویست و یک از برای طلب نمودن برادر خود ، زمانی که رسید به ساده مریض شد، پس فرمود: «چقدر است از اینجا به قم؟»

عرض کردند: ده فرسخ می باشد.

پس فرمود به خادم خود : ((مرا ببر به قم)).

پس او را وارد قم نمود و در خانه موسی بن خزرج بن سعد واضح آن است که زمانی که رسید خبر [آمدن] فاطمه به قم ، وآل سعد فهمیدند ، اتفاق نمودند که بیرون روند به استقبال آن مقدره ، که او را بیاورند به قم ، پس بیرون رفت از بین ایشان موسی بن خزرج ، پس زمانی که رسید موسی به فاطمه ، مهار ناقه او را گرفت و کشید تا به قم وارد نمود. او را در خانه خود ، و در آنجا بود تا ۱۶ روز یا ۱۷ روز بعد در همان جا از دنیا رفت و رفت به سوی رحمت الهی رضوان الله علیها، پس دفن نمود او را موسی بعد از تغسیل و تکفیل

، و در زمینی که مال خود موسی بود. که الان مدفن فاطمه علیها السلام می‌باشد، و بنا کرد بر قبر فاطمه سقفی از بوریا و این سقف بر پا بود تا آن که زینب دختر حضرت جواد (ع) از برای قبر او قبه‌ای بنا نمود.

و خبر داد مرا حسین بن علی بن حسین بن موسی بن بابویه ، از احمد بن حسین الولید:

«زمانی که از دنیا رفت فاطمه علیها السلام غسل دادند و کفن نمودند او را و بردند او را به سوی بابلان و گذراند بر زمین نزدیک ، سرداری که کنده بودند از برای فاطمه و اختلاف کردند طایفه سعد که کی برود در میان قبر و دفن نماید او را در آن سرداد؟ پس اتفاق کردند بر خادمی که برای ایشان بود ، . او مرد پیر صالح با تقوای بود، اسمش قادر بود، فاطمه را دفن نماید، در این خیال بودند دیدند دو سوار که شتاب کننده و به تعجیل آمدند، دهان خود را پیچیده بودند و از جانب رمله آمدند، پس زمانی که نزدیک شدند به جنازه و نماز خوانند بر فاطمه و داخل سرداد شدند و گرفتند ، جنازه را و دفن نمودند او را ، و بیرون آمدند از سرداد و سوار شدند و رفتند و ندانست أحدی که چه کسی بودند این دو سوار؟ «^۱ انتهی کلام علامه مجلسی(ره)^۲.

۱- بحار الانوار / علامه مجلسی ، ج ۴۸ ، ص ۲۹۰

۲- انوار المشعشعین / ج ۱ ، صص ۴۸۹ . ۴۸۸

در ذکر محراب عبادت

ستی فاطمه دختر موسی بن جعفر(ع)

علامه مجلسی (ره) می‌فرماید: «محراب عبادت فاطمه که نماز می‌کرد در آنجا ، الان موجود است در خانه موسی بن خزرج » انتهای کلام علامه مجلسی(ره) نقل از تاریخ.

مؤلف (انوار المشعشعین) گوید: که محراب عبادت فاطمه در خانه موسی بن خزرج و خانه موسی و محراب در محله‌ای است که مشهور است در این زمان به میدان میر و آن خانه را الحال ستیه می‌نامند، و ستی به معنای بی‌بی و خانم است، چون که آن خانم آنجا منزل نموده از این جهت نسبت به او می‌دهند و ستیه می‌نامند. لکن تعجب این است که محراب عبادت او را نامیده‌اند به تنور حضرت ، و مشهور و معروف در زبان عوام الناس و زوار که می‌آیند به زیارت آن مخدره به «تنور حضرت » است! و چه قدر بی‌ادبی است که محراب عبادت آن مخدره را تنور حضرت نام گذارند و شاید نامیدن محراب را به تنور آن باشد که به شکل تنور گرد و مدور دور آن محراب را ساختند ، لهذا به خیال مردم عوام و زوار که غریبند تنور حضرت می‌باشد، باید شخص زائر کمال معرفت را در حق آن مخدره داشته باشد، که ثواب زیارت را به مقدار معرفت می‌دهند، همچنان که حضرت امام رضا(ع) فرمودند: در ثواب زیارت

آن مخدره «کسی که زیارت کند او را در حالتی که عارف به حق او باشد. پس برای او بهشت است.»^۱

یعنی این مطلب بی‌معرفتی است در حق او ، که از برای او تنور قائل شوی و اخلاص خود را به این طریق اظهار کنی که من به زیارت تنور آن حضرت می‌روم، و حال آن که اگر ملاحظه کنی این همه ثوابی که از برای زیارت آن مخدره ، ائمه هدی(ع) فرمودند به جهت کمال معرفت او بوده ، در حق خدای تعالی و عبادت او با کمال معرفت و اخلاص بوده و در مدت ۱۶ روز یا ۱۷ روز که در قم زنده بود ، چنان عبادتی نمود که موضع عبادتش و محراب از آن زمان که سنه دویست و یک از هجرت باشد تا این زمان که سنه ۱۳۲۰ است باقی است. و این مطلب از آثار کمال معرفتش و اخلاص او بوده در عبادت پروردگار عالم ، و اهل قم به جهت زیادتی اخلاصشان به او و به جهت تبرک جستن به آن موضع شریف ، اطراف محرابش را ساختند که مفقود الأثر نشود.^۱

البته امروز ابن مکان نورانی و مقدس به بیت النور معروف و مشهور می‌باشد و مأمن و مأوى اهل دل و عاشقان به کریمه اهل بیت می‌باشد.

۱- بحار الانوار / ج ۶۰، ص ۲۱۹

۱- انوار المشعشعین / ج ۱ ، صص ۴۸۹ و ۴۹۰

همراهان حضرت معصومه(س)

بیت عصمت و طهارت و تربیت شدگان محضر نورانی انوار مقدسه ائمه علیهم السلام ، هرگز بدون همراهان مسافرتی طولانی چون سفر از مدینه به مرو را طی نخواهند کرد. لذا به همین جهت آن بنوی آسمانی به همراه برادران و برادرزادگان گرامی اش قدم در این مسیر تاریخی نهادند.

بنا به روایتی در این سفر پنج تن از برادران آن حضرت ، به نامهای : «فضل ، جعفر ، هادی ، فاسم و زید » و تعدادی از برادرزادگان ، و تنی چند از غلامان و کنیزان به سوی ایران حرکت نمودند. رنج این سفر سخت قابل تحمل بود اگر به رویت نورانی امام رضا(ع) ختم می شد. اما وقتی این کاروان نورانی قدم در سرزمین ساوه نهاد - ساوه بر عکس اکنون که از شیعیان و دوستان اهل بیت علیهم السلام هستند در آن عصر مأمن و مأوى دشمنان اهل بیت بوده است - مورد حمله و آزار آنها واقع گشتند و جنگ سختی در گرفت و نتیجه آن چیزی جز شهادت برادران و برادرزادگان آن حضرت نبود. از این رو روایت اجسام نورانی آغشته به خون برادران و عزیزان باعث حزن و اندوه فراوان آن لطیفه الهی و کریمه عظمی شد ، و این اندوه رهآورده بیماری سخت آن بزرگوار بوده است^۱.

وصیت نامه امام هفتم(ع)

۱- ریاض الانساب / ص ۱۶۰ (به نقل از کریمه اهل بیت ، ص ۱۷۴)

برای آنکه به دلایل ازدواج نکردن حضرت مصصومه سلام الله علیها آشنا شویم باید گذری به وصیت نامه نورانی امام کاظم(ع) بنماییم. مرحوم کلینی متن کامل وصیت نامه حضرت موسی بن جعفر علیه السلام را در کافی شریف آورده است. امام هفتم حضرت موسی بن جعفر(ع) در این وصیت نامه پس از آن که همه فرزندانش را به تبعیت از امام رضا(ع) فرمان می‌دهد ، در مورد فرزندانش می‌فرماید: «هر کدام از آنها اگر بخواهند تزویج کند ، بدون اجازه و فرمان امام رضا(ع) چنین حقی را ندارد ، زیرا او به مصالح قومش در امر ازدواج از همه آنها آگاهتر است.»

در فرازی دیگر از همین وصیت نامه می‌فرماید:

«هیچ یک از دخترانم را نباید برادران مادری ، سلاطین و یا عموهایشان شوهر دهند ، مگر با نظر و مشورت حضرت رضا(ع) اگر بدون اجازه او به چنین کاری اقدام کند، با خدا و رسول خدا مخالفت ورزیده‌اند و در سلطنت خدا ممتازه نموده‌اند، زیرا او به مصالح قومش در امر ازدواج آگاهتر است.

پس هر کسی را او تزویج کند اطاعت کند و هر کسی را او تزویج نکند فرمان برد.^۱

این وصیت نامه در منابع حدیثی فروانی به همین تعبیر آمده^۲ ، و هرگونه شک و تردید را در این زمینه از بین برده است.

۱- اصول کافی / ج ۱ ، ص ۳۷۷

در این وصیت نامه حضرت موسی بن جعفر(ع) با این تعبیرهای قاطع و روشن به فرزندان خود اعلام می‌کند که حجت خدا بعد از وی حضرت رضا(ع) است و باید در هر موردی از جمله مسئله ازدواج از او اطاعت کنند، روی این بیان فرمایش یعقوبی بی‌اساس است و نمی‌توان بر آن اعتماد کرد.

مرحوم قرشی نقل یعقوبی را صریحاً مجعلول اعلام کرده است.^۱

۲- عيون اخبار الرضا / ج ۱ ، ص ۲۶ و بحار / ج ۴۸ ، ص ۲۸۶ و عوالم / ج ۲۱ ، ص ۴۷۵
۱- حیاه الامام موسی بن جعفر(ع) / ج ۲ ، ص ۴۹۷

اطلاعات کوتاه

در زندگی حضرت معصومه(س)

نام مقدس : فاطمه کبری

لقب شریف: حضرت معصومه - سلام الله عليها -

پدر بزرگوارش: حضرت موسی بن جعفر عليه السلام

مادر گرامی اش: حضرت نجمه خاتون

ولادت با سعادت: اول ذیعقدہ الحرام ۱۷۳ هـ

محل ولادت : مدینه منوره

ورود به قم: ۲۳ ربیع المولود ۲۰۱ هـ

هدف از مسافرت: دیدار برادر

رحلت جانگداز: دهم ربیع الثانی ۲۰۱ هـ

سن مبارک: ۲۸ سال

محل عبادتش در قم: بیت النور (مدرسه ستیه ، میدان میر)

پاداش زیارت: بهشت بربین

رضا (مخل دی، عقل و عشق)

razva.ir

فصل دوم

در محضر نورانی
حضرت معصومه(س)

r a z v a . i r

محدثه اهل بیت(ع):

حضرت معصومه سلام الله عليها در سنین کودکی به مقامی رسید که به راحتی می‌توانست به پرسش‌های فقهی و عقیدتی پاسخ بگوید، و پاسخ‌هایش مورد پذیرش و شکفت پدر بزرگوارش قرار بگیرد. طبق نقل برخی از ثقات ، مرحوم سید نظرالله مستنبط (داماد مرحوم آیه الله خویی) از کتاب نفیس و بی‌نظیر « کشف اللثالتی » نقل کرده که روزی جمعی از شیعیان وارد مدینه شدند و تعدادی پرسش در نامه‌ای نوشته و به خاندان امامت برداشتند.

حضرت موسی بن جعفر عليه السلام در سفر بود و امام رضا(ع) نیز در مدینه نبود، هنگامی که آن گروه از مدینه قصد عزیمت داشتند ، از اینکه خدمت امام (ع) نرسیده بودند و با دست خالی به وطن خود بر می‌گشتند بسیار اندوهگین بودند.

حضرت معصومه سلام الله عليها که در آن ایام هنوز به سن بلوغ نرسیده بودند از مشاهده غم و اندوه آنان متأثر شد و لذا پاسخ پرسش‌های آنان را نوشت و به آنها عنایت کرد.

شیعیان مدینه را با سرور و شادی ترک کردند در بیرون مدینه با امام کاظم(ع) مواجه شدند و هنگامی که داشستان خود را گفتند و دست خط حضرت معصومه سلام الله عليها را ارائه دادند، امام(ع) شادی و ابتهاج خود را با این جمله بیان فرمودند:

« فداها ابوها » پدرش به فدایش.

این داستان جالب و پرارج را مرحوم «مستنبط» از کتاب «کشف اللئالی» تالیف دانشمند نامی شیعه در قرن نهم؛ «ابن العرندس» متوفی حدود ۵۸۴۰ق. نقل فرموده است.

این کتاب به طبع نرسیده و نسخه خطی آن در کتابخانه شوشتريهای نجف اشرف است که دسترسی به آن را نداریم.^۱

۱- کریمه اهل بیت / علی اکبر مهدی پور ، ص ۱۷۰ ، ج اول ، نشر حاذق

روایت اول:

حافظ شمس الدین محمد بن محمد جزری شافعی - متوفای ۸۳۳ق. - کتاب بسیار ارزشمندی به نام : « اسنی المطالب فی مناقب سید نا علی بن ابی طالب » تالیف کرده ضمن احادیث غدیر خم حدیثی را از حضرت زهراء سلام الله علیها با سند متصل نقل کرده است. که حضرت معصومه سلام الله علیها در سلسلة سند آن قرار گرفته است و متن آن سند :

روایت کرده استاد ما خاتمه الحفاظ : ابوبکر محمد بن عبدالله بن محب مقدسی ،

از ام محمد ، زینب دختر احمد بن عبدالرحیم مقدسی

از ابو مظفر محمد بن فتیان بن مسینی

از ابو موسی محمد بن ابی بکر حافظ ،

قاضی ابوالقاسم عبدالواحد بن محمد بن عبدالواحد مدینی

از ظفر بن داعی علوی - در استرآباد -

از پدرش (داعی بن مهدی)

و ابو احمد بن مطرف مطرفی هر دو

از ابوسعید ادریسی

از ابوالعباس محمد بن محمد بن حسن رشیدی (از تبار هارون

الرشید در سمرقند)

از ابوالحسن محمد بن جعفر حلوانی

از علی بن محمد بن جعفر اهوازی (غلام هارون) از بکر بن احمد قصری
 از فاطمه دختر علی بن موسی الرضا
 از «فاطمه»، زینب، ام کلثوم دختران موسی بن جعفر
 از فاطمه بنت امام صادق(ع)
 از فاطمه دختر محمد بن علی (امام باقر (ع))
 از فاطمه بنت علی بن الحسین (امام سجاد)
 از فاطمه و سکینه دختران حسین بن علی(ع)
 از ام کلثوم دختر فاطمه بنت رسول الله (ص)
 از فاطمه بنت رسول الله(ص) که فرمود:
 آسیتیم قول رسول الله (ص) یوم غدیر خم «من کنت مولاه فعلی مولاه» او
 قوله (ص) «أنت مني بمنزله هارون من موسى(ع)»
 آیا فراموش کردید فرمایش رسول خدا(ص) را در روز غدیر خم که
 فرمود: من مولای هر که باشم علی نیز مولای او است.^۱

r a z v a . i r

روایت دوم:

۱- أنسى المطالب / صص ۴۹ - ۵۱ و أسمى المناقب في تهذيب أنسى المطالب ، صص ۳۲ - ۳۳ و ارجع المطالب صص ۴۴۸ - ۵۷۱ والبدر الطالع ج ۲ ، ص ۲۹۷ و عبقات ، ج ۲ ، ص ۹۷۷ و الغدير ، ج ۱ ، ص ۱۹۷ و احقاق الحق ، ج ۶ ، ص ۲۸۲

ابو محمد جعفر بن احمد بن علی قمی مشهور به «ابن رازی» از محدثین والاً مقام قم و معاصر شیخ صدوق ، که او از شیخ صدوق و شیخ صدوق نیز از او روایت کرده و از او به عنوان «فقیه قم» تعبیر نموده است.^۲

از این محدث گرانقدر ۲۲۰ جلد کتاب ارزنده به یادگار مانده است که از آن جمله است کتاب «مسلسلات»^۳. وی در کتاب مسلسلات حدیثی را با سلسلة اسنادش از حضرت معصومه سلام الله علیها روایت کرده است و اینک متون حدیث و سند آن :

حدیث کرد مرا محمد بن علی بن حسین (شیخ صدوق)
از احمد بن زیاد بن جعفر

از ابوالقاسم جعفر بن محمد علوی عریضی
از ابو عبدالله احمد بن محمد بن خلیل

از علی بن محمد بن جعفر اهوازی
از بکر بن احنف

از فاطمه دختر علی بن موسی الرضا(ع)
از «فاطمه» [حضرت معصومه] و زینب و ام کلثوم دختران
موسی بن جعفر (ع)

از فاطمه دختر جعفر بن محمد (امام صادق) علیه السلام
از فاطمه دختر محمد بن علی (امام باقر) علیه السلام

۲- توحید صدوق / صص ۸۸ و ۴۱۷

۳- نوایغ الرواه / ص ۶۶۹ و الذیعه / ج ۲۱ ، ص ۲۱

از فاطمه دختر علی بن الحسین (امام سجاد) علیه السلام
 از فاطمه و سکینه دختران امام حسین علیه السلام
 از ام کلثوم دخت گرامی امیرالمؤمنین علی علیه السلام
 از حضرت فاطمه دختر رسول خدا (ص) از پدر بزرگوارش رسول
 اکرم(ص) که فرمود:

« شبی که مرا به آسمان - معراج - بردند داخل بهشت شدم ، در
 آنجا کاخی از در سفید دیدم که وسط آن خالی بود، برای آن کاخ
 دری بود مزین شده با در و یاقوت ، که روی آن پردهای آویزان بود،
 چون سرم را بلند کردم ، دیدم که بر فراز آن در نوشته شده:

« لا اله الا الله ، محمد رسول الله ، مکی ولی القوم»

و بر روی پرده نوشته شده بود:

« بخ بخ ، من مثل شیعه علی »

به به ، چه کسی همسنگ شیعه علی (ع) است؟

چون وارد کاخ شدم ، در آنجا قصری دیدم از عقیق شرخ که
 وسطش خالی بود این قصر نیز دری داشت که با زبرجد سبز مزین
 شده بود و بر روی آن پردهای آویخته بود.

چون سرم را بلند کردم، دیدم که بر فراز در نوشته شده:

« محمد رسول الله ، علی وصل المصطفی »

و بر روی پرده نوشته شده:

« بشر شیعه علی بطیب المولد »

شیعیان علی (ع) را با حلal زادگی بشارت باد.

چون داخل شدم با قصر دیگر مواجه گشتم، که از زمرد سبز و هرگز زیباتر از آن ندیده بودم ، دری داشت از یاقوت قرمز ، که با انواع لؤلؤها تزئین شده بود و بر روی آن پردهای آویزان بود.

چون سرم را بلند کردم ، دیدم که بر روی پرده نوشته شده: «شیعه علی هم الفائزون» یعنی ؛ شیعیان علی(ع) رستگارانند.

گفتم: ای حبیبم جبرئیل را این کاخ از آن کیست؟ پ گفت:

« یا محمد لابن عمک و وصیک علی بن ابی طالب (ع) یحشر الناس
کلهم یوم القیامه حفاه عراہ إلا شیعه علی ، و یدعی الناس بأسماء امهاتهم
ما خلا شیعه علی ، فإنهم يدعون بأسماء آباءهم . »

« یا محمد (ص) این کاخ از آن پسر عمرو و وصیات علی بن ابی طالب(ع) است که هر کسی در روز قیامت لخت و عریان محشور می شود به جز شیعیان علی(ع) و همگان با نام مادرشان خوانده می شوند ، به جز شیعیان علی(ع) که آنها را با نام پدرانشان صدا می زنند.»

گفتم: ای حبیبم جبرئیل، راز آن چیست؟ گفت:

« لأنهم أحباوا علياً فطاب مولدهم »

« برای این است که آنها علی (ع) را دوست داشتند، پس ولادتشان از طریق حلال انجام گرفت»^۱

علامه مجلسی پس از نقل این حدیث شریف از کتاب «مسلسلات» در توضیع آخرین فراز حدیث می‌فرماید: «شاید مقصود این باشد که چون ارواح شیعیان در عالم «الست» بر ولایت امیر مؤمنان ایمان آوردن، پس خداوند ولادت آنها را به صورت پاک و پاکیزه مقدار فرمود و آنها حلال زاده متولد شدند.»^۱ محدث قمی به هنگان نگارش شرح حال مؤلف از کتاب مسلسلات بحث کرده و حدیث فوق را تیمناً نقل فرموده، سپس افزوده است.

«من این کتاب را در کتابخانه استادم میرزای نوری دیدم.»^۲

برخی از فضلای معاصر این حدیث را از یتابعیع الموده نقل کرده^۳ ولی ما بعد از مراجعه به چندین نسخه یتابعیع الموده آن را نیافتم.

روایت سوم:

شیخ محمد بن محمد بن احمد بن چشتی داغستانی ، در کتاب «اللؤله المثنیه» از سید محمد غماری شافعی روایت کرده که در کتاب خود حدیثی را نقل کرده که ۱۷ تن «فاطمه» در سند آن قرار گرفته است و به این شرح می‌باشد:

۱- بحار الانوار / ج ۶۸، ص ۷۷

۲- الفوائد الرضویه / ص ۶۰

۳- مسنند فاطمه / ص ۲۹۴ به نقل از یتابعیع الموده ، ص ۲۵۷

از فاطمه دختر حسین رضوی

از فاطمه دختر محمد رضوی

از فاطمه دختر ابراهیم رضوی

از فاطمه دختر حسن رضوی

از فاطمه دختر محمد موسوی

از فاطمه دختر عبدالله علوی

از فاطمه دختر حسن حسینی

از فاطمه دختر ابوهاشم حسینی

از فاطمه دختر محمد بن احمد بن موسی مبرقع

از فاطمه دختر احمد بن موسی مبرقع

از فاطمه دختر موسی مبرقع

از فاطمه دختر ابوالحسن امام رضا(ع)

از فاطمه دختر حضرت موسی بن جعفر(ع)

از فاطمه دختر جعفر بن محمد امام صادق(ع)

از فاطمه دختر محمد بن علی امام باقر(ع)

از فاطمه دختر علی بن الحسین امام سجاد(ع)

از فاطمه دختر ابوالحسین(ع)

از فاطمه دختر امیرالمؤمنان(ع)

از حضرت فاطمه سلام الله علیها دختر رسول خدا(ص) از حضرت

رسول اکرم(ص) که فرمود:

«ألا من مات علي حب آل محمد مات شهيداً»

آگاه باشید که هر کس با محبت آل محمد بمیرد شهید از دنیا رفته است.^۱

روایت چهارم:

حدثنا احمد بن الحسين المعروف بآبی علییی بن عبدویه قال

حدثنا الحسن بن علی السکری قال

حدثنا محمد بن زیکریا الجوهری قال

حدثنا العباس بن بکار قال

حدثی الحسن بن یزید

عن فاطمه بنت موسی

عن عمر بن علی بن الحسين

عن فاطمه بنت الحسین(ع)

عن اسماء بنت ابی بکر

عن صفیه بنت عبدالملک قالت:

« لما سقط الحسین(ع) من بطن امه و کنت و لیتها قال النبی (ص): يا عمه علمی إلي إبني ، فقلت ؛ يا رسول الله (ص) إننا لم ننظفه بعد ، فقال(ص) يا عمه أنت تنظفیه؟ إن الله تبارک و تعالى قد تظفه و طهره»^۱

۱- المؤله المثنیه / ص ۲۱۷ و عوالم / ج ۲ ، ص ۳۴۵ و آثار الحجه / ص ۸

۱- محمد هادی الامینی - الصحیح : اسماء بنت عمیس فان فاطمه بنت الامام الحسین(ع) تروی عن بنت عمیس لا عن بنت ابی بکر، کتاب «فاطمه بنت الحسین(ع) / ص ۸۹ و فاطمه بنت الامام

از صفیه نقل شده است:

«آنگاه که امام حسین(ع) از مادر متولد شد، من پرستاری کودک را بر عهده داشتم. پیامبر خدا فرمود: عمه! فرزندم را برای من بیاور. گفتم: یا رسول الله(ص) ما او را پاک نکردہایم ، فرمود: ای خواهر پدر ، تو می خواهی او را پاکیزه گردانی؟ همانا خداوند تبارک و تعالی او را پاکیزه گردانیده و مطهرش نموده است.»^۱

روایت پنجم:

در صورتی که سخنان آن حضرت را با زوارش را هم که دارای وثاقت تامه می باشند را هم جز روایات و کلمات آن حضرت بیاوریم نیز کاری بایسته می باشد زیرا که این سخنان نیز دارای ارزش‌های معرفتی بالایی را به همراه دارند.

مثلا جناب محدث کبیر نوری رحمه الله در کتاب شریف دارالسلام می گوید:

حضرت معصومه علیها السلام می فرماید:
«انا المعصومة اخت الرضا(ع)»

من معصومه خواهر امام رضا(ع) هستم.^۲

موسى الكاظم(ع) / ص ۶۱ - ۶۳ و اعلام النساء المؤمنات / ص ۵۷۹ . البته در بعضی از کتب دیگر مثل الامالی شیخ صدق / ص ۱۱۷ و بحار الانوار / ج ۴۳ ، ص ۲۴۳ سند فرق دارد و اسمی از حضرت معصومه یعنی فاطمه بنت موسی(ع) ذکر نشده است.

۱- مسنند فاطمه / سید علی رضا سید کباری ، صص ۶۸ - ۶۹

۲- دارالسلام / محدث نوری ، ج ۲ ، ص ۱۷

روایت ششم:

حضرت معصومه(س) هنگامی که در ساوه مريض شدند به اطرافيانش فرمودند: «مرا به قم ببريد، زيرا از پدرم شنيدم که فرمود: شهر قم مرکز شيعيان ما می باشد. »^۳

۳- دریای سخن / سقا زاده تبریزی به نقل از بارگاه فاطمه معصومه تجلیگاه فاطمه زهراء / سید جعفر میر عظیمی ، ص ۳۹

رضاوا (محلم و مهني، عقل و عشق)

رضاوا.ir

فصل سوم

القاب هر کسی به واسطهٔ صفتی است که در صاحبش بارز و ظهور دارد. یعنی تا در کسی صفتی چون کرم غالب نباشد، وی به لقب کریم ممتاز نخواهد شد. و القاب نورانی دیگر نیز به همین طریق صادر خواهد شد.

پس حضرت فاطمه بنت موسی بن جعفر علیه السلام را بخاطر تجلی نور عصمت در آن ذات مقدسه از لسان مبارک و نورانی ائمه به لقب شریفهٔ معصومه معروف و مشهور گشته است. در صورتی که بخواهیم به معنای و حقیقت عصمت بررسیم باید به کلام بزرگان استشهاد شود:

استاد علامه حسن زاده آملی در کتاب شریف «شرح فص حکمه عصمتیه في کلمه فاطمیه» در مورد حقیقت عصمت می‌فرمایند:

«حقیقت عصمت نیروی نوری و ملکوتی است که دارنده‌اش را از

هر چه که موجب عیب و زشتی انسان است - از قبیل پلیدی گناهان و آلودگیها و سهو و نسیان و دیگر رذایل نفسانی - عاصم و حافظ است. و آن کسی که صاحب عصمت است از لغزش در تلقی وحی و دیگر القاءات سبوحی آن سوئی مصوم است، و در جمیع شئون عبادی و خلقی و خُلقی و روحانی و جز آنها از اول امر محفوظ است.»^۱

۱- شرح فص حکمه عصمتیه في کلمه فاطمیه / ص ۱۵۳

مهمتر آنکه این لقب نورانی « معصومه » را امام هشتم علیه السلام به خواهر گرامی‌شان اعطاء فرموده‌اند. از آنجا که می‌فرماید:

« من زار المعصومه بقم کمن زارني »

هر کسی حضرت معصومه را در قم زیارت کند همانند کسی که مرا زیارت کرده باشد.^۲

این حدیث نیز یکی از ادلۀ ایی است که می‌توان به سراحت برای عصمت حضرت معصومه اقامه نمود

و همچنین علامه محدث نوری در رویای صادق خود از زبان حضرت معصومه(س) ، سخنی را نقل می‌کند که مطابق آن لقب خودش را معصومه می‌خواند. که اینک متنه این داستان را از زبان محدث شهیر و کمنظیر علامه بزرگوار مرحوم میرزا حسین نوری - متوفی ۱۳۲۰ق. می‌آوریم:

این واقعه یکی از معجزات باهرات باب الحوائج الى الله حضرت موسی بن جعفر(ع) است و حضرت معصومه - سلام الله عليها - در این داستان نقش دارند. و میرزای نوری این داستان را از شخص صاحب قضیه - بدون واسطه - شنیده و در کتاب شریف دارالسلام آورده است و ما اینک ترجمه آن را به محضر شریف شیفتگان آن حضرت تقدیم می‌داریم.

یکی از نشانه‌های قدرت پروردگار که دلهای را از زنگار شیطان پاکیزه می‌سازد. این است که در ایام مجاورت ما با حرمین شریفین

کاظمین (علیهمالسلام) در بغداد یک مرد نصرانی به نام «یعقوب» زندگی می‌کرد که به بیماری «استسقاء» دچار شده بود. هر قدر به پزشکان مراجعه کرد، نتیجه نگرفت، تا مرض کاملاً شدت یافت و او را رنجور ساخت و از پا انداخت، آن مرد نصرانی می‌گفت: در آن ایام من همه‌اش از خدا می‌خواستم که مرا یا شفا دهد و یا به وسیله مرگ از آن مرض رهائی بخشد.

در حدود سال ۱۲۸۰ هجری بود که شبی روی تخت خوابیده بودم ، در عالم رؤیا یک اقای بزرگوار بلند قد و بسیار نورانی را دیدم که در کنار بستر من حضور یافت و تخت مرا حرکت داد و فرمود: «اگر بخواهی از این بیماری شفا پیدا کنی ، تنها راهش این است که به شهر کاظمین مشرف شوی و کاظمین(ع) را زیارت نمائی تا از این مرض رهائی یابی.»

او می‌گوید: من از خواب بیدار شدم ، رؤیای خود را برای مادرم نقل کردم ، مادرم گفت: این خواب خوب شیطانی است! آنگاه صلیب و

زنار آورد و بر گردنم آویخت.
یک بار دیگر به خواب رفتم و در عالم رؤیا بانوی مجلله‌ای را دیدم که سرتاسر بدنش پوشیده بود ، تخت مرا حرکت داد و فرمود: برخیز که صبح صادق طلوع کرده است، مگر پدرم با تو شرط نکرد که به زیارت او مشرف شوی تا تو را شفا عنایت کند!
پرسیدم: پدر شما کیست?
فرمود: امام موسی بن جعفر(ع) است.

پرسیدم: شما کیستید؟

فرمود: « انا المعصومه اخت الرضا(ع) »

من معصومه خواهر حضرت رضا(ع) هستم.

چون از خواب بیدار شدم در حیرت بودم که چکنم و کجا بروم؟! به

دلم افتاد که به خانه سید جلیل القدر سید راضی بغدادی بروم.

به منزل سید راضی بغدادی واقع در محله « رواق » بغداد رفتم،

حلقه در را کوبیدم از پشت در صدا زد کیستی؟ گفتم: باز کن.

هنگامی که صدای مرا شنید، دخترش را صدا کرد و گفت: دخترم

در را باز کن او یک نفر مسیحی است که می‌خواهد به شرف اسلام

مشرف شود.

هنگامی که در باز شد و به خدمتش شرفیاب شدم، عرض کردم ، از

کجا متوجه شدید که من مسیحی هستم و قصد تشرف به اسلام را

دارم؟

فرمود: جدم – امام کاظم(ع) – در عالم رؤیا به من خبر داده بود.

آنگاه مرا به کاظمین برد و در کاظمین به محض شیخ جلیل القدر

شیخ عبدالحسین تهرانی (رحمه الله عليه) رفتیم ، من سرگذشت

خود را برای او نقل کردم او دستور داد که مرا به حرم مطهر ببرند.

پس مرا به حرم مطهر بردند و در اطراف ضریح مقدس مرا طواف

دادند.

در داخل حرم اثر ظاهر نشد ولی چون از حرم بیرون آمدم پس از گذشت اندک زمانی عطش بر من غلبه کرد، اب خوردم و حالم دگرگون شدو بر زمین افتادم.

با همین افتادن همه چیز تمام شد و گوئی کوهی به پشت من بود و برداشته شد. ورم بدنم رفع گردید و زردی چهره‌ام به سرخی مبدل گشت و هیچ اثری از بیماری در وجود من باقی نماند.

به بغداد رفتم که از موجودی خود چیزی برای هزینه زندگی بردارم ، خویشان و بستگانم از سرگذشت من آگاه شدند ، مرا به خانه یکی از اقوام بردند که مادرم آنجا بود و گروهی در آنجا گرد آمده بودند. مادرم به من گفت: « رویت سیاه باد ، رفتی و از دین خود خارج شدی؟ »

گفتم: « مادر ببین ، از مرض و بیماری هیچ اثری نمانده است»
مادرم گفت: « این سحر است! »

سفیر دولت انگلستان که در مجلس حضور یافته بود به عمومیم گفت:
« اجازه بدھید که من او را تأديب کنم، زیرا امروز او خودش کافر شده ، فردا همه ایل و تبار ما را کافر می کند. !»

آنگاه به دستور او مرا لعنت کردند و بر روی زمین خوابانیدند و با چیزی که « قرپاچ » = شلاق نامیده می شود، بر بدنم نواختند. قرپاچ عبارت از یک رشته سیم بود که چیزهای تیزی چون سوزن بر سر سیمهای نهاده بودند.

سرتاسر بدنم خون آلود شد، ولی اصلاً احساس درد نمی‌کردم.
خواهرم، چون وضع اسفناک مرا مشاهده کرد، خودش را به روی
من انداخت، تا شلاق زن‌ها از من دست کشیدند و به من گفتند:
هر کجا که می‌خواهی برو.

به سوی کاظمین(ع) برگشتم و به خدمت مرحوم شیخ عبدالحسین
مشرف شدم و شهادتین را به من تلقین کرد. و من رسماً به شرف
اسلام مشرف شدم.

به هنگام عصر بود که از طرف «نامق پاشا» استاندار متعصب و
لジョج بغداد فرستاده‌ای به خدمت شیخ عبدالحسین آمد و نامه‌ای
آورد که در آن نوشته بود: یکی از رعیتهای ما که تبعه فرنگ است
به خدمت شما آمد وارد اسلام شود، او باید در نزد قاضی حاضر
شود و در آنجا آئین اسلام را برگزیند.

شیخ عبدالحسین فرمود: «بلی آن شخص نزد من آمد و سپس
دبیال کارش رفت.»

مرحوم شیخ مرا مخفی کرد، آنگاه مرا به کربلا فرستاد و در آنجا
ختنه شدم، سپس به زیارت نجف اشرف مشرف شدم، آنگاه توسط
مرد نیکوکاری مرا به اصطهبانات - از توابع شیراز - فرستاد.
یک سال تمام در بلاد فارس اقامت نمودم، آنگاه به عتبات بازگشتم.

داستان او در اینجا تمام نمی‌شود بلکه دنباله دارد، که به جهت اختصار به همین مقدار بسنده می‌کنیم، علاقمندان به متن دارالسلام مراجعه فرمایند.^۱

کریمهٔ اهل بیت:

پدر بزرگوار مرحوم آیه العظمی سید شهاب الدین مرعشی نجفی، بسیار علاقمند بود که به هر طریقی شده محل قبر شریف حضرت صدیقه طاهره را بدست آورد. برای این مقصود ختم مجربی انتخاب کرده و چهل شب مداومت نمود تا شاید به طریقی او را از محل قبر شریف حضرت زهراء (س) آگاه فرمایند.

شب چهلم بعد از انجام ختم و توسل فراوان استراحت کرد، در عالم رؤیا به محضر مقدس حضرت باقر(ع) یا حضرت صادق(ع) مشرف شد. (تردید از طرف مرحوم آیه الله مرعشی(ره) به هنگام نقل است) امام(ع) به ایشان فرمود:

«علیک بکریمهٔ اهل بیت» یعنی: بر تو باد توسل به کریمهٔ اهل بیت.

۱- دارالسلام / ج ۲، ص ۱۶۸ - ۱۷۱

ایشان به تصور تینکه منظور امام(ع) از کریمه اهل بیت حضرت زهراء(س) است عرضه داشت: بلی قربانت گردم ، من نیز این ختم را برای همین گرفتم که محل قبر شریف آن حضرت را به صورت دقیق‌تر بدانم و به زیارت‌ش مشرف شوم.

امام (ع) فرمودند: منظور من قبر شریف حضرت معصومه(س) در قم است.

سپس اضافه فرمودند:

به جهت مصالحی خداوند اراده فرموده است که محل قبر شریف حضرت زهراء(س) برای همیشه از همگان مخفی باشد و لذا قبر حضرت معصومه را تجلیگاه قبر شریف حضرت زهراء(س) قرار داده است. اگر قرار بود قبر حضرت زهراء(س) ظاهر باشد هر جلال و جبروتی که برای آن قبر شریف مقدر بود ، خداوند متعال همان جلال و جبروت را به قبر مطهر حضرت معصومه(س) قرار داد است. مرحوم مرعشی هنگامی که از خواب برخواست تصمیم گرفت که رخت سفر بربنده و به قصد زیارت حضرت معصومه(س) رهسپار ایران شود. او بلافصله مهیای سفر شده با همه اعضای خانواده‌اش نجف اشرف را به قصد زیارت «کریمه اهل بیت» ترک نمود.

مرحوم مرعشی به سال ۱۳۴۳ هوق در نجف اشرف درگذشت، فرزند برومندش مرحوم آیه الله سید شهاب الدین مرعشی نجفی به سال ۱۳۴۲ ه.ق رهسپار ایران شد، پس از توقف کوتاهی در تهران به سال ۱۳۴۳ ه.ق وارد حوزه علمیه قم گردید و برای همیشه در جوار

کریمه اهل بیت رحل اقامت افکند تا در شب هشتم ماه سفر ۱۴۱۱
ق. دیده از جهان فرو بست.^۱

شفیعه روز جراء

بعد از رسول گرامی اسلام(ص) دو تن از خاندان آن حضرت شفاعت گسترده‌ای دارند که بسیار وسیع است:

- ۱- حضرت فاطمه الزهراء(س)
- ۲- حضرت فاطمه معصومه(س)

بعد از صدیقه طاهره ، از جهت گستردنگی شفاعت هیچ بانویی به شفیعه محشر، حضرت معصومه (س) دخت موسی بن جعفر (ع) نمی‌رسد. امام صادق(ع) در این رابطه می‌فرماید: بانویی از فرزندان من به نام دختر موسی(ع) در آنجا (قم) رحلت می‌کند که با شفاعت او همه شیعیان ما وارد بهشت می‌شوند.^۲

۱- کریمه اهل بیت(ص) / علی اکبر مهدی پور ، صص ۴۳-۴۵

۲- بحار الانوار / ج ۶۰ ، ص ۲۱۶

و در فرازی از زیارت نامه‌اش نیز می‌خوانیم:
 « یا فاطمه اشفعی لی فی الجنه »
 یعنی ؛ ای فاطمه - معصومه - در بهشت برای ما شفاعت کن.

نکته:

یکی از سفارش‌های آیه الله مرعشی نجفی در وصیت نامه‌اش به فرزندش این گونه است که:

« و سفارش می‌کنم که جنازه مرا رو به روی مرقد مطهر بی بی فاطمه معصومه علیها السلام قرار داده و در این حال یک سر عمامه‌ام را به ضریح مطهر و سر دیگر را به تابوت بسته ، به عنوان دخیل و در این هنگام مصیبت وداع مولای من حسین مظلوم با اهل بیت طاهرینش را بخواند. »^۱

نکته

حضرت آیه الله حاج شیخ محمد ناصری دولت‌آبادی که در دولت آباد اصفهان خدمات برجسته‌ای دارند و دلهای مشتاقان را به طرف حضرت صاحب الزمان (عج) سوق می‌دهند، از پدر بزرگوارشان مرحوم آیه الله حاج شیخ محمد باقر ناصری ، متوفای ۱۴۰۷ق نقل فرمودند که در ایام اقامتشان در نجف اشرف ، در جلسه‌ای که در منزلشان بزرگوار بود، بر فراز منبر داستان جالبی را در رابطه با حضرت معصومه سلام الله علیها به شرح زیر بیان فرمودند:

۱- فرازی از وصیت نامه الهی، اخلاقی حضرت آیه الله العظمی مرعشی نجفی(ره)/ ص ۲۴

در سال ۱۲۹۵ در اطراف قم قحطی و خشکسالی شدیدی پدید آمد، اغنام و احشام در اثر کمبود علوفه در معرفی تلف قرار گرفتند. اهالی آن منطقه چهل نفر از افراد متدين و شایسته را انتخاب کردند و به قم فرستادند. تا در صحن مطهر حضرت مصصومه - سلام الله علیها - به بست بنشستند، تا شاید از عنایات آن کریمه اهل بیت خداوند متعال پاران بفرستد و منطقه را از خطر خشکسالی نجات دهد.

سه شبانه روز آن گروه چهل نفری در حرم مطهر خاتون دو سرا به بست می‌نشینند، شب سوم یکی از آن چهل نفر مرحوم حاج میرزا ابوالقاسم قمی را خواب می‌بینند.

میرزای قمی در عالم رؤیا به او می‌فرماید: « چرا در اینجا به بست نشسته‌اید؟ » او می‌گوید: مدتی است در محل ما باران نیامده ، اغنام و احشام در معرض تلف قرار گرفته‌اند.

میرزا می‌فرمایند: « برای همین »

مرحوم میرزا می‌فرماید: « این که چیزی نیست، این مقدار از دست ما نیز ساخته است، هنگامی که شما حوائج این طوری داشتید به ما مراجعه کنید، ولی هنگامی که شفاعت عالم را خواستید ، در آن هنگام دست توسل به طرف این شفیعه روز جزا دراز کنید.» این رؤیای صادقه مؤید است با حدیث شریف امام صادق(ع) که می‌فرماید:

«همه شیعیان ما با شفاعت آن حضرت وارد بهشت می‌شوند.»^۱
 مؤید دیگر این خواب ، رؤیای صادقه دیگری است که مربوط است به خاتمه محدثین مرحوم حاج شیخ عباس قمی، محدث قمی این خواب را شخصاً در عالم رؤیا دیده‌اند و آن را بر فراز منبر نقل کرده‌اند.

یکی از افرادی که در پای منبر حضور داشته و آن را بدون واسطه از محدث قمی شنیده ، یکی از تجار مورد اعتماد قم به نام اقای صابری بوده که به رحمت خدا واصل شده است.

دوست دانشمندم حجه‌الاسلام والمسلمین آقای حاج شیخ جعفر توسلی که از فضلای شایسته و مهذب حوزه علمیه است آن را بدون واسطه از مرحوم صابری شنیده است.

اقای توسلی از مرحوم صابری روایت می‌کند که روزی مرحوم حاج شیخ عباس قمی در تیمچه بزرگ قم ، به مناسبت ایام فاطمیه منبر رفته بود ، بر فراز منبر فرمود:

شبی میرزای قمی - صاحب قوانین الاصول - را در عالم رؤیا دیدم از محضر مقدسشان سؤال کردم: «آیا شفاعت اهل قم به دست حضرت معصومه - سلام الله عليها - می‌باشد.»

با قیافه اعجاب انگیزی به طرف من نگاه کرد و فرمود:
 «شفاعت اهل قم با من است ، شفاعت عالم با حضرت معصومه - سلام الله عليها - می‌باشد.»^۱

۱- مجالس المؤمنین / ج ۱ ص ۸۳ و بحار / ج ۶۰، ص ۲۱۶

القاب دیگر

علاوه بر القاب معروف و مشهور «معصومه» و «كريمة اهل بيت» و «شفيعة روز جزاء» دیگر القاب شريفة آن حضرت به شرح ذيل می باشد:

- ۱- طاهره
- ۲- حمیده
- ۳- بره
- ۴- رشیده
- ۵- تقیه
- ۶- نقیه

- ٧- رضیه
- ٨- مرضیه
- ٩- سیده
- ١٠- اخت الرضا

این القاب دهگانه در زیارت نامه‌ای که در کتاب «انوار المشعشعین» برای ابن خاتون دو سرا نقل شده است، مطرح شده است:

«السلام عليك ايتها الطاهره الحميده البره الرشيده النقيه الرضيه المرضيه...»

سلام بر تو ای پاک سرشت و پاک روش ، ای ستوده ، ای نیکوکار ،
ای بانوی رشیدیافتہ و پاک و پاکیزه ، ای بانوی شایسته و پسندیده
۲ ...

این زیارت نامه غیر از زیارت‌نامه مشهوری است که علامه مجلسی از
امام رضا(ع) روایت کرده است.

در زیارت نامه دیگری که مولی حیدر خوانساری ، استاد آغا حسین
خوانساری (متوفای ۹۸-۱۵ ق) در کتاب پراج «زبده التصانیف»
برای حضرت معصومه - سلام الله علیها - نقل کرده است.
دو لقب دیگر برای آن حضرت آمده است، که عبارتند از :

- ١١- صدیقه
- ١٢- سیده النساء العالمین^۱

۲- انوار المشعشعین / ج ۱، ص ۲۱۱

۱- زبده التصانیف / ج ۶، ص ۱۵۹

رضا (محلم و می، عقل و عشق)

رضا.ir

فصل چهارم

فضیلت

زیارت حضرت معصومه(س)

r a z v a . i r

معرفت به حضرت معصومه(س)

بارگاه کریمه اهل بیت یادواره انوار زهرا(س) است، در میان ما قبه‌ای از بهشت است که در پرتو کرامتش ، شیخ صدوق ، شیخ طوسی ، میرزا ای قمی ، ملاصدرا ، فیض کاشانی و امام خمینی و ... در سایه نورانیتش رشد یافتند و آسمانی گشتند.

بیائید قدر معصومه(س) این طوبای سایه‌گستر را بشناسیم و حريمش را پاس بداریم.

منقول از بزرگان است که حضرت امام (ره) در باره حضرت معصومه(س) می‌فرماید: که اگر حضرت معصومه را می‌خواهید بشناسید باید خدمت ملاصدار بروید و ابتداً ملاصدار را بشناسید ، هر چند که ما جه می‌دانیم که ملاصدرا کیست؟ و ما ادراک ملاصدار؟ و حال آنکه ملاصدرا هم به زبان آورد که ما کجا و شناخت حضرت معصومه کجا؟ آری و ما ادراک المعصومه؟

او می‌داند که با حضور در این محضر مبارک و نورانی ، چه مقامی درک خواهد شد و مقیم چه مقامی خواهیم شد.

زیرا آنکه به حرم می‌رود باید که محروم باشد. محروم است که می‌بیند و می‌چشد. و می‌یابد، و می‌شود آنچه را که می‌یابد.

^۱ زیرا که « من زارها عارفاً بحقها فله الجنه »

آری کسی که با معرفت به شأن و مقام او ، او را زیارت کند بهشت از برای او است. و یا «زیارتش معادل بهشت است.»^۳ ارق ورق. همه از این بجر بی پایان متنعم خواهند شد زیرا که بهشت مراتب دارد و هر کسی به مقدار معرفت و درک مقامش بهره می برد.

شخصی همچون ملاصدرا شیرازی می اید و نشستن در محضر نورانی آین بانوی آسمانی بزرگترین نظرات فلسفی و حکمی خویش را مانند اتحاد و عاقل و معقول و حرکت جوهری را در می بابد و بواسطه توجه آن عزیز نورانی می داند و شخصی دیگر نیز حل مشکل معیشتی خویش را و یا تشیی فلان بیماری لاعلاج خویش را از ایشان می خواهد.

پس هر کس به اندازه ظرفیت جدول وجودی خویش از این نورانیت بهره مند می شوند. ارق ورق.

واسطه فیض الهی

انسان در اثر عبادت و بندگی خداوند متعال می‌تواند مظاهر اراده حق و واسطه فیض الهی گردد، این ثمرة عبودیت اطاعت کامل از ذات اقدس الهی است.

در حدیث قدسی می‌فرماید:

«ای فرزند آدم ... مرا اطاعت کن تا تو را چنان نمایم که (به عنایت من) هر آنچه را اراده کنی همان شود.»^۱

امام صادق(ع) می‌فرماید:

«العبودیه جوهره کنهها الروبیه

يعنى ؛ بندگی خداوند گوهری است که نهایت و باطن آن فرمانروایی بر موجودات است.»^۲

اولیاء الهی در راه بندگی و اطاعت ، گوی سبقت را از دیگران ربوده و این راه را خالصانه پیموده‌اند آنها هم در زندگی پر برگت خویش و هم بعد از آن ، منشاء کرامت و عنایاتی بوده‌اند که آثار یک عمر اخلاص و وارستگی آنها است.

از دیر زمان آستان مقدسۀ حضرت معصومه(س) منشاء کرامت و عنایت زیادی بوده است و چه قلب‌های نالمیدی که سرشار از امید به فضل و کرم الهی شده و از درگاه پرفیض این کریمه اهل بیت با

۱- مستدرک الوسائل / ج ۲، ص ۲۹۸

۲- مصباح الشریعه / باب ۱۰۰ (به نقل از میزان الحکمه)

دلی شاد برگشته‌اند، این‌ها همه، نشانه بزرگی و عظمت روح آن
بانوی بزرگوار است.

فضیلت زیارت حضرت مصصومه(س)

بعد از زیارت چهارده معصوم(ع)، برای زیارت حضرت مصصومه(س) ترغیب و تشویق فراوانی صورت گرفته است. در پاداش زیارت زائران حضرت مصصومه(س) تعبیرات ارزشمندی چون اهل بهشت، بهشت از آن اوست، بهشت بر او واجب است، وارد شده است و ارزش زیارت آن کریمۀ اهل بیت معادل بهشت و هم سنگ زیارت امام هشتم(ع) قرار داده شده است.

امام رضا(ع) می‌فرماید: « من زارها فله الجنه »

یعنی؛ هر کسی او را زیارت کند بهشت از آن او است.^۱

و امام جواد(ع) هم فرمودند: « من زار عمتي بقم فله الجنه »^۲

یعنی؛ هر کس عمه‌ام را در قم زیارت کند بهشت از آن او است.
همچنین امام صادق(ع) می‌فرماید:

« ان الله حرماً و هو مكه و لرسوله حرماً و هو المدينة و لا مير المؤمنين حرماً

و هو الكوفه و لنا حرماً و هو قم و ستدفن فيه امرأه من ولدي سمي فاطمه

من زارها وجبت له الجنه »

۱- عيون اخبار الرضا / ج ۲، ص ۲۷۱

۲- كامل الزيارت / ص ۳۲۴

خدا را حرمی است و آن مکه است ، رسول خدا را حرمی است و آن مدینه است، امیرالمؤمنان را حرمی است و آن کوفه است و اهل بیت را حرمی است و آن قم است. به زودی بانویی به نام «فاطمه» از فرزندان من در آن جا دفن می‌شود که هر کس او را زیارت کند بهشت بر او واجب است.

راوی می‌گوید: امام صادق(ع) این سخن را زمانی فرمود که هنوز مادر حضرت موسی بن جعفر او را به دنیا نیاورده بود.^۳ باز هم از امام صادق(ع) روایت شده است:

«ان زیارت‌ها تعادل الجنه»

زيارت حضرت معصومه همسنگ بهشت است.^۱
و نیز فرموده‌اند:

«تقبض فيها إمرأه هي من ولدي و اسمها فاطمه بنت موسى تدخل بشفاعتها شيعتنا الجنه بأجمعهم»

در قم بانویی از فرزندان من است و نام گرامیش فاطمه دختر موسی(ع) است، رحلت کند و با شفاعت او همه شیعیان و (چنانچه شرایط شفاعت را داشتنند) وارد بهشت می‌شوند.^۲

امام رضا(ع) خطاب به سعد بن سعد احزم می‌فرماید:

یا سعد ! من زارها فله الجنه او « هو من اهل الجنه»

۳- تاریخ قم / ص ۲۱۴

۱- تاریخ قم / ص ۲۱۵

۲- بحار الانوار / ج ۶۰ ، ص ۲۲۸

ای سعد! هر کس او را زیارت کند بهشت از آن او است و یا او اهل بهشت است.^۳

و نیز از امام رضا(ع) روایت شده است که: «من زار المعصومه بقم کمن زارني^۴»

هر کس حضرت معصومه(س) را به قم زیارت کند همانند کسی است که مرا زیارت کرده باشد.^۵

و هم ایشان فرمودند:

«هر کسی نتواند به زیارت من بیاید ، برادرم را در ری یا خواهرم را در قم زیارت کند که همان ثواب زیارت مرا در می‌یابد.^۶»

^۳- مجالس المؤمنين / ج ۱ ، ص ۸۳

^۴- ناسخ التواریخ / ج ۳ ، ص ۶۸

^۵- زبدة التصانیف / ج ۶ ، ص ۱۵۹

زیارت نامه مخصوص

یکی از ویژگیهای استثنایی حضرت معصومه(س) زیارت نامه‌ای است که حضرت رضا(ع) در شأن او صادر فرموده است. علامه مجلسی(ره) از بعضی از کتب زیارات از علی بن ابراهیم و او از سعد اشعری قمی نقل می‌کند که گفت:

در محضر امام رضا(ع) بودم، به من فرمود: ای سعد از برای ما در نزد شما در قم قبری وجود دارد. سعد عرض کرد قربانی گردم آیا مقصود شما قبر فاطمه دختر موسی بن جعفر(ع) است؟ امام رضا(ع) فرمود:

«نعم من زارها عارفاً بحقها فله الجنه»

آری، کسی که با معرفت به شأن او، او را زیارت کند بهشت از برای او است.

سپس حضرت رضا(ع) چگونگی زیارت مرقد مطهر حضرت معصومه(س) را برای سعد چنین بیان داشت:
وقتی کنار قبرش رفته در نزد بالای سر آن حضرت رو به قبله بایست و ۳۴ بار الله اکبر و ۳۳ بار سبحان الله و ۳۳ بار الحمد لله بگو، آنگاه بخوان! السلام علی آدم صفوه الله تا آخر زیارت.^۱

۱- بحار الانوار / ج ۱ و ۲، ص ۲۶۶

آداب زیارت

شایسته است زائر حرم خاندان عصمت و طهارت نکات زیر را در زمینه آداب زیارت به جا آورد:

- ۱- در طول مسافت از کارهای لغو و بیهوده و انجام کار ناصواب به شدت پرهیز کند که چه بسا مانع قبولی زیارت و دیگر اعمال انسان بشود.
- ۲- به هناگام تشرف به زیارت حتماً با وضو بوده و پیش از ورود غسل زیارت کند.
- ۳- لباس‌های پاکیزه بپوشد و خود را خوشبو سازد.
- ۴- در آستانه بایستد و اذن دخول بخواند هر وقت دلش رقت پیدا کرد آن را نشانه اذن بشمارد و با توجه به اینکه حرم یکی از بیوتات رسول اکرم(ص) و محل نزول فرشتگان است با خضوع و خشوع و توجه کامل وارد حرم شود.
- ۵- برای دیگر زائران ایجاد مزاحمت ننماید.
- ۶- در احترام به زوار و خدام تلاش کند زیرا احترام آنها ، احترام امامان و امامزادگان است.
- ۷- در حرم امامزادگان در طرف بالای سر رو به قبله بایستد و زیارت کند، سعی کند متن زیارت را با توجه کامل و تلفظ صحیح بخواند.

۸- بعد از زیارت دو رکعت نماز زیارت در بالای سر یا مسجد متصل به حرم بخواند و در نماز زیارت بهتر است که در رکعت اول بعد از حمد سوره مبارکه «بیس» و در رکعت دوم سوره مبارکه «الرحمن» «بخواند».

۹- در قنوت نماز زیارت ، حاجتهای مؤمنان دیگر و خود را از خدا بخواهد که یکی از موارد استجابت دعا است و در رأس همهٔ حوائجش برای فرج حضرت بقیه‌الله (عج) دعا کند.

۱۰- بعد از زیارت و نماز ، در دعا و مناجات تلاش کند.

۱۱- بعد از زیارت نامه و نماز و دعا ، با حفظ ادب و رعایت حق تقدم دیگران و عدم ایندیه زائران ، خود را به کنار ضریح مقدس برساند و صورت بر ضریح مطهر نهاده با خدای خود راز و نیاز کند و موقع مراجعت پشت به حرم نکند.

۱۲- از طرف پدر ، مادر ، خویشان ، دوستان ، حقداران ، سفارش‌کنندگان و همهٔ شیعیان امیرالمؤمنان(ع) به نیابت زیارت

کند.

۱۳- در حرم مطهر مقداری از قرآن را با دقیقت تلاوت کند و به امامزاده‌ای که در حضورش هست اهداء نماید.

۱۴- در مدت اقامتش در مشاهد مشرفه ، زیاد به حرم تشرف یافته و سعی کند نمازهایش را در حرم مطهر و در صورت امکان با جماعت بخواند.

- ۱۵- هنگام تودیع حرم، زیارت وداع بخواند و از خدا بخواهد که آخرین زیارت او نباشد.
- ۱۶- بعد از مراجعت از زیارت سعی کند تا نورانیت بدست آمده همچنان در او باقی بماند.^۱

۱- بهارالانوار / ج ۱۰۰ ، صص ۱۲۴-۱۳۸ با تلخیص

زیارت معروفة

علامه مجلسی در ضمن روایتی که از سعد بن سعد احوص ، از امام رضا(ع) در پیرامون فضیلت زیارت حضرت معصومه - سلام الله علیها - روایت کرده است ، کیفیت زیارت آن حضرت را از محضر مقدس امام رضا(ع) به شرح زیر نقل فرموده است.

هنگامی که به کنار قبر آن حضرت آمدی ، در نزد بالای سر آن حضرت رو به قبله بایست و بگو:

الله اکبر - ۳۴ مرتبه -

سبحان الله - ۳۳ مرتبه -

الحمد لله - ۳۳ مرتبه -

آنگاه بگو:

السلام على آدم صَفْوَةِ اللَّهِ ، الْسَّلَامُ عَلَيْ نُوحَ نَبِيِّ اللَّهِ ، الْسَّلَامُ

سلام بر حضرت آدم برگزیده خدا ، سلام بر حضرت نوح پیامبر خدا ، سلام

علیٰ ابراہیم خلیل الله ، الْسَّلَامُ عَلَیٰ مُوسَیٰ كَلِیمُ الله ، الْسَّلَامُ

بر حضرت ابراهیم دوست خدا ، سلام بر حضرت موسی هم صحبت خدا، سلام

علیٰ عیسیٰ رُوحُ الله ، الْسَّلَامُ عَلَیْكَ يا رَسُولَ الله ، الْسَّلَامُ

بر حضرت عیسیٰ روح الله ، سلام بر تو ای رسول خدا ، سلام

عَلَيْكَ يَا خَيْرَ خَلْقِ اللَّهِ، السَّلَامُ عَلَيْكَ يَا صَفَيَّ اللَّهِ، السَّلَامُ عَلَيْكَ

بر تو ای بهترین خلق خدا ، سلام بر تو ای برگزیده خدا ، سلام بر تو

یا مُحَمَّدَ بْنَ عَبْدِ اللَّهِ ، خَاتَمُ النَّبِيِّنَ ، السَّلَامُ عَلَيْكَ يَا أَمِيرَ الْمُؤْمِنِينَ

ای محمد بن عبدالله، خاتم پیامبران، سلام بر تو ای امیر مؤمنان

عَلَيَّ بْنَ أَبِي طَالِبٍ، وَصَيْرَ رَسُولِ اللَّهِ ، السَّلَامُ عَلَيْكَ يَا فَاطِمَةً،

علی بن ابی طالب، وصی رسول خدا ، سلام بر تو ای فاطمه

سَيِّدَةِ نِسَاءِ الْعَالَمِينَ ، السَّلَامُ عَلَيْكُمَا يَا سَبْطَيِ نَبِيِّ الرَّحْمَةِ ، وَ

ای بزرگ بانوی بانوان ، سلام بر شما ای دو سبط پیامبر رحمت ، و

سَيِّدِيْ شَبَابِ أَهْلِ الْجَنَّةِ ، السَّلَامُ عَلَيْكَ يَا عَلَيَّ بْنَ الْحُسَيْنِ سَيِّدَ

ای دو سرور جوانان اهل بهشت ، سلام بر تو ای علی بن الحسین ای سرور

الْعَابِدِينَ وَ قُرَّةِ عَيْنِ التَّاظِرِينَ ، السَّلَامُ عَلَيْكَ يَا مُحَمَّدَ بْنَ عَلَيِّ ،

عبادت پیشگان ای فروع دیده بیندگان ، سلام بر تو ای محمد

بن علی ،

باقِرُ الْعِلْمِ بَعْدَ النَّبِيِّ ، السَّلَامُ عَلَيْكَ يَا جَعْفَرَ بْنَ مُحَمَّدِ الصَّادِقِ

ای شکافنده علم بعد از پیامبر ، سلام بر تو ای جعفر بن محمد ،

ای راستگوی

الْيَارُ الْأَمِينُ ، السَّلَامُ عَلَيْكَ يَا مُوسَى بْنَ جَعْفَرِ الطَّاهِرِ الطُّهُرِ ،

نیکوکار امین ، سلام بر تو ای موسی بن جعفر ، ای پاک

و پاکیزه ،

السَّلَامُ عَلَيْكَ يَا عَلَيَّ بْنَ مُوسَى الرَّضَا الْمُرَتَّبِي ، السَّلَامُ عَلَيْكَ

سلام بر تو ای علی بن موسی ، ای پسندیده ، سلام بر تو	يا محمد بن علي التقى ، السلام عليك يا علي بن محمد التقى
ای محمد بن علی ، ای خویشن دار ، سلام بر تو ای علی بن محمد پاک سرشن	الناصح الأمین السلام عليك يا حسن بن علي ، السلام علي
و خیرخواه ، سلام بر تو ای حسن بن علی ، سلام بر	الوصي من بعده ، اللهم صل على ثورك و سراحك ، و ولی ولیک
وصی بعد از او ، بار خدایا صلوات بفرست بر نور و چراغ روشنگرت ، بر ولی و ولیت	، و وصی وصیک ، و حجتک علی خلقک ، السلام عليك يا
، و وصی وصیت ، بر حجت خود بر بندگانت ، سلام بر تو ای	بنت رسول الله ، السلام عليك يا بنت فاطمه و خدیجه ، السلام
دختر رسول خدا ، سلام بر تو ای دختر فاطمه و خدیجه ، سلام	علیک يا بنت امیر المؤمنین ، السلام عليك يا بنت الحسن و
بر تو ای دختر امیر مؤمنان ، سلام بر تو ای دختر امام حسن و	

الْحُسَيْنِ، السَّلَامُ عَلَيْكِ يَا بِنْتَ وَلِيِّ اللَّهِ ، السَّلَامُ عَلَيْكِ يَا أُخْتَ

امام حسین ، سلام بر تو ای دختر ولی خدا ، سلام بر تو
ای خواهر

وَلَيِّ اللَّهِ ، السَّلَامُ عَلَيْكِ يَا عَمَّةَ وَلِيِّ اللَّهِ ، السَّلَامُ عَلَيْكِ يَا بِنْتَ

ولی خدا ، سلام بر تو ای عمه ولی خدا ، سلام بر تو
ای دختر

مُوسَيْ بْنُ جَعْفَرٍ ، وَ رَحْمَةُ اللَّهِ وَ بَرَكَاتُهُ. السَّلَامُ عَلَيْكِ ، عَرَفَ

موسی بن جعفر ، رحمت و برکات خدا بر تو باد. سلام بر تو ،
خداؤند آشنایی

اللَّهُ بَيْنَنَا وَ بَيْنَكُمْ فِي الْجَنَّةِ ، وَ حَشَرْنَا فِي زُمْرَتُكُمْ، وَ أُورَدْنَا حَوْضَ

برقرار کند میان ما و شما در بهشت ، و ما را در زمرة شما محشور کند، و ما
را بر حوض

نَيْكُمْ، وَ سَقَانَا بِكَاسٍ جَدِّكُمْ مِنْ يَدِ عَلَيِّ بْنِ أَبِي طَالِبٍ ،

پیامبر شما وارد کند، و ما را با کاسه جد شما از دست علی بن ابی طالب
سیراب کند ،

صَلَواتُ اللَّهِ عَلَيْكُمْ، أَسْأَلُ اللَّهَ أَنْ يُبَيِّنَ لَنَا فِيْكُمُ السُّرُورَ وَ الْفَرَجَ ، وَ

- صلوات خدا بر شما باد - از خداوند می خواهم که سرور و فرج شما را به ما
بنمایاند ، و

أَنْ يَجْمِعَنَا وَ إِيَّاكُمْ فِي زُمْرَةِ جَدِّكُمْ مُحَمَّدٍ، صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ وَ

ما و شما را در زمرة جد بزرگوار تان حضرت محمد که درود خدابراو وآلش

باد - گرد آورد

أَنْ لَا يَسْلُبَنَا مَعْرِفَتُكُمْ ، إِنَّهُ وَلِيٌّ قَدِيرٌ ، اتَّقَرَبْ إِلَيَّ اللَّهِ بِحُجَّكُمْ وَ

و معرفت شما را از ما نگیرد، که او صاحب اختیار و مقتدر است به سوی خداوند تقرب

الْبَرَاءَةُ مِنْ أَعْدَائِكُمْ وَ التَّسْلِيمُ إِلَيَّ اللَّهِ ، راضِيًّا بِهِ غَيْرُ مُنْكِرٍ وَ لَا

می‌جوییم با محبت شما و بیزاری از دشمنان شما، و با تسليم شدن به فرمان خدا، از روی

مُسْتَكْبِرٍ وَ عَلَيٍّ يَقِينٌ مَا أَتَى بِهِ مُحَمَّدٌ وَ بِهِ رَاضٍ ، نَطْلُبُ بِذَلِكَ

رضایت، نه انکار و نه استکبار، و با یقین به آنچه حضرت محمد(ص) آورده و به آن راضی

وَجْهَكَ يَا سَيِّدِي ، اللَّهُمَّ وَ رَضَاكَ وَ الدَّارُ الْآخِرَةُ ، يَا

هستم، با این عقیده عنایت ترا می‌طلیم، ای سرور من، خداها رضایت ترا و سرای آخرت را

فاطِمَةُ اشْفَعَيْ لِي فِي الْجَنَّةِ ، فَإِنَّ لَكِ عِنْدَ اللَّهِ شَانًا مِنَ الشَّانِ ،

خواستارم. ای فاطمه(معصومه) در مورد بهشت از من شفاعت کن، که ترا نزد خدا مقام

اللَّهُمَّ إِنِّي أَسْأَلُكَ أَنْ تَخْتِمَ لِي بِالسَّعَادَةِ، فَلَا تَسْلِبْ مِنِّي مَا أَنَا فِيهِ،

رفیعی است. خداوندا من از تو می‌خواهم که عافیت امر مرا به سعادت ختم کنی، پس

وَ لَا حَوْلَ وَ لَا قُوَّةَ إِلَّا بِاللَّهِ الْعَلِيِّ الْعَظِيمِ. اللَّهُمَّ اسْتَجِبْ لَنَا ، وَ

عقایدی که دارم از من نگیر، که هیچ نیرو و قدرتی جز خداوند بزرگ و والا نیست. خداوندا

تَقَبَّلُهُ بِكَرْمَكَ وَ عِزَّتِكَ ، وَ بِرَحْمَتِكَ وَ عَافِيَّتِكَ ، وَ صَلَّى اللهُ

دعایم را مستجاب کن، و آن را به کرم و عزت و رحمت و عافیت خوداز من
قبول فرما، بر

عَلَى مُحَمَّدٍ وَآلِهِ أَجْمَعِينَ ، وَسَلَّمَ تَسْلِيمًا يَا أَرْحَمَ الرَّاحِمِينَ.

محمدوهمه اهلبیت او صلوات فراوان و دورد بی پایان بفرست ای بخشنده
بخشنده گان.

زیارت غیر معروفه

... و ایضاً نوع دیگر در زیارت حضرت مصصومه در کتب معتبره و سند صحیحه یافت شده و آن این است:

بسم الله الرحمن الرحيم

«السلام علي محمد خاتم النبيين ، السلام علي سيد المرسلين ، السلام

علي حبيب رب العالمين و رحمة الله و برکاته ، السلام علي أمير المؤمنين ،
السلام علي سيد الوصيين ، السلام علي حجه رب العالمين و رحمة الله و
برکاته.

السلام علي البطل العذراء ، و الأنسيه الحوراء ، بنت خيره سيد الأنبياء ،
و أم الأنئمه النجباء و جليله سيد الأوصياء ، فاطمه الراهراء سيده نساء
العالمين و رحمة الله و برکاته.

السلام علي الإمامين الهامين النورين النيرين ، المطهرين الطاهرين ، الشهيدين المظلومين ، الحسن و الحسين ، سيدي شباب اهل الجنة و التسعه المعصومين من ذريه الحسين عليهم السلام و رحمة الله و بركاته .
السلام عليك يا فاطمه يا بنت موسى بن جعفر و حجتها و أمينه و رحمة الله و بركاته .

السلام عليك يا فاطمه يا أخت الرضا المرتضى المجتبى و رحمة الله و بركاته .

السلام عليك ايتها الطاهره الحميده ، البره الرشیده و التقیه النقیه الرضییه
المرضییه و رحمة الله و برکاته .

أشهد انهم الأئمه الراشدون المهديون ، المعصومون المكرمون المقرمون
المنتقون ، الصادقون ، و ان الحق معهم و فيهم و اليهم و أن من و الاهم
فقد و الي الله و من عادهم فقد عادي الله ، أتيتك يا سيدی يا فاطمه ،
زائراً لك عارفاً بحقك ، و بحق أخيك و آباءك الأطهار ، طالباً فکاك رقبي
من النار ، و ملتمساً منك الشفاعة اذا امتاز الآخيار من الاشرار ، فاشفعي
لي عند ربک و آباءك الأبرار ، فانك من أهل بيت لا يخسهر من تولاهم ، و
لا يخيب من آباهم ، اللهم انه قد جاءني الخير عن الصادقين من أهل بيت
نبيك عليهم أفضل الصلاه و السلام: «أن من زار فاطمه بقم فله الجنه»
فها أنذا يا الهي قد جئتها زائراً لها عارفاً بحقها ، فصل علىي محمد و آل

رضوا (مخل و می، عقل و عشق)

رضاوی

محمد ، و أنفعني بزياراتها ، و لاتحرمني ضفافعاتها ، و ارزقي الجنـه كما
وعـتها ، إنـك عـليـ شـئ قـدـير ، بـرحمـتك يا اـرحـم الـراـحـمـينـ». ^١

یکی از اهل علم نقل نمود که شخصی رفته بود به زیارت حضرت رضاع) و برگشته بود به طرف کربلا میرفت و عبور خود را از همدان قرار داده بود در بین راه حضرت امام رضاع) را در خواب

۱- انوار المشعشعین / ج ۱ ، صص ۴۹۳ و ۴۹۴

دید که آن حضرت به او فرموده بود که : چه گونه می شد اگر عبود خود را از قم می دادی و قبر خواهر غریب مرا زیارت می کرد.«^۱

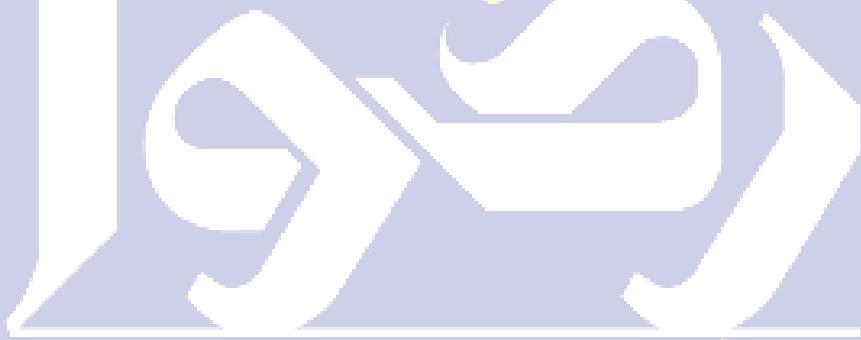
زیارت حضرت حجت(عج) قبر حضرت معصومه(س)

آقای آقا سید عبدالرحیم (ره) نقل نموده است:

شبوی خواب دیدم که در روی قبرستان بزرگ قم جمعیت زیادی می باشد و شخص بزرگواری دیدم که از زیر بازار چه سوار بر اسی بیرون آمد و شخص دیگر عقب او ، به یک مرتبه شنیدم کسی را که می گفت: این حضرت حجت علیه السلام می باشد.
می گویید: تا شنیدم همراه او رفتم تا در صحن ، پیاده شدند ، دیدم أحدی در صحن نمی باشند، الا حضرت و آن شخص که همراه او بود ، درب صحن کهنه رسیدند پیاده شدند ، سر افسار اسپیش را داد به دست من که نگاه دارم با خود گفتم که آیا نگاه داشتن اسب خوب است یا آن که همراه حضرت بودن؟ اخر در نزد خود خیال کردم که همراهش بودن بهتر است و سر دهنۀ اسب را دادم به همان شخصی که همراه او بود، و رفتم از عقب حضرت، و داخل شدند ، حضرت به رواق حضرت معصومه در بالای سر حضرت و أحدی از خدام در آنجا نبودند ، پیش خود خیال کردم که حضرت آمده به زیارت و

۱- انوار المشعشعین / ج ۱ ، صص ۴۹۵ - ۴۹۶

کسی نیست که زیارت نامه بخواند و خیال کردم که دیگر نزد حضرت حجت بروم و در نزد خود گفتم شاید بخواهد خلوت باشد و با عمه خود تکلماتی کند، و من نباشم نزد حضرت بهتر است، لهذا خود را از میان رواق کنار کشیدم ، و درب رواق ایستادم ، همین قدر جوهر صدای مبارک او را می‌شنیدم، لکن چیزی نمی‌فهمیدم ، که چه فرمایش می‌کند ، تا آن که از میان رواق بیرون آمدند و از صحن نو بیرون آمدند و من از عقب ایشان بیرون آمدم و دیگر ایشان را ندیم ، هر چه تفحص نمودم.^۱

r a z v a . i r

: نکته

مرحوم آقای حاج آقا حسین فاطمی رحمه الله عليه راجع به استادش، مرحوم آقای حاج میرزا جواد آقا ملکی تبریزی می‌نویسد:

۱- انوار المشعشعین / ج ۱، صص ۴۹۵-۶

برای رفتن به زیارت حضرت مصومه علیها السلام بسیار جدیت داشتند و با داشتن مرض قلب ، همه روزه به حرم مشرف می شدند.^۲ بلکه از بعضی از آثار گذشتگان مانند نوشته شیخ عبدالجلیل قزوینی رازی استفاده می شود که زیارت حضرت مصومه(س) ، اختصاصی به شیعه نداشته و بلکه اهل سنت و علماء و دانشمندان آنان نیز به زیارت بانوی بهشتیان می رفته اند و عبارت او در این مورد ، چنین است: و اهل قم به زیارت فاطمه ، بنت مطهره موسی بن جعفر(ع) روند که ملوک و امراء و علماء حنفی و شافعی به زیارت آن تربت تقرب نمایند.^۳

نکته:

عالی بزرگوار ، آیه الله احمدی میانجی نقل کردند: که مرحوم آیه الله آقای میرزا رضی تبریزی رضی الله از مجتهدین بزرگ برای فاتحه جناب زکریا بن آدم که در قبرستان شیخان قم مدفون است به آنجا رفته بودند.

۲- فاطمی، سید حسین / جامع الدرر ، ج، ۲، ص ۲۲۸

۳- قزوینی رازی، عبدالجلیل / النقض ، ص ۶۴۳

۴- کریمی جهرمی / بانوی ملکوت ، صص ۹۷-۹۶

در حال قرائت فاتحه به این فکر می‌روند که ایا ذکریا بن آدم با آن جلالت قدر و رفعت مقام و روایاتی که در شان او از ائمه طاهرين علیهم السلام ، وارد شده ، بالاتر است یا حضرت معصومه(س)؟
ناگهان یک نفر که کلاه نمدی بر سر داشته پیش می‌آید و به ایشان می‌گوید: آن بالا را بخوان، ایشان اعتنا نمی‌کند. بعد که آن مرد ، می‌رود ایشان نگاه می‌کند و می‌بیند ، در آنجا نوشته شده است:
السلام على ارواح محمد و آل محمد في الارواح ، السلام على اجساد
محمد و آل محمد في الاجساد.

یعنی؛ سلام بر ارواح محمد و آل محمد در میان ارواح و سلام بر اجساد محمد و آل محمد در میان اجساد، در این هنگام متوجه شدم که آن شخص به ظاهر معمولی ، درون مرا خوانده و از فکر من راجع به فضیلت ذکریا بن آدم یا حضرت معصومه آگاهی داشته و با امر کردن به قرائت آز موضع مخصوص ، خواسته است تا مشکل مرا رفع کند و مسأله مرا پاسخ بدهد که حضرت معصومه(س) از آل محمد(ص) است و حساب او جدا است و هیچ کس را نمی‌توان با آل محمد(ص) مقایسه کرد!^۲

۱- حضرت امیرالمؤمنین علیه السلام می‌فرماید:

احدى از اين امت را با آل محمد(ص) مقاييسه نتوان كرد و کسانى که ريزه خوار نعمت آل محمدند، به آنان برابر نخواهند شد. آنان اساس دين و پايه‌های يقين‌اند. (نهج‌البلاغه، خطبه^۲)

۲- پانوي ملکوت / صص ۶۵ - ۶۶

رضا (محل دی، عقل و عشق)

رضا

فصل پنجم

اطلاعاتی کوتاه در باب
قم و حرم مطهر

r a z v a . i r

اسامی قم

مناسب است که اولاً تبرک بجوئیم در فضیلت بلده قم به این آیه شریفه بسم الله الرحمن الرحيم « سبحان الذي اسري بعده ليلاً من المسجد الحرام الى المسجد القصي الذي باركنا حوله »^۱

مراد از این مسجد اقصی بیت المقدس می‌باشد و این فضیلتی که خلاق عالم در این آیه شریفه از برای بیت المقدس فرموده است ممکن است که بگوئیم شامل این بلده طیبه قم هم باشد. زیرا که حضرت امام علی النقی(ع) فرمود:

« در قم منطقه‌ای است از بیت المقدس »

بدان که از برای بلده طیبه قم اسم‌های بسیاری است که از اخبار مستفاد می‌شود و آنها را استخراج نمودیم از آن اخباری که در شرافت قم وارد شده است ، هر چند این اسماء علم نیستند، مگر کلمه قم ، لکن صحیح است اطلاق این اسماء را ، و زیادتی اسماء

دلالت بر زیادتی شرافت و فضیلتش می‌کند:

و این اسامی شریف عبارتند از :

۱- قم^۲

۱- سوره مبارکة اسراء / آیه ۱

- ۱- قطعة من بيت المقدس^۱
- ۲- زهراء^۲
- ۳- ارض الجبل^۳
- ۴- حرم اهل بيت^۴
- ۵- مجمع انصار القائم^۵
- ۶- مطهره^۶
- ۷- مقدسه^۷
- ۸- حجه على البلاد^۸
- ۹- بحر^۹
- ۱۰- مأوى للفاطميين^{۱۰}
- ۱۱- مستراحةً للمؤمنين^{۱۱} = محل استراحة

۲- علامه مجلسی(ره) در بحار دارد: در شب معراج ، پیغمبر(ص) دید ابليس را ، که در بقعه قم نشسته بود ، پس فرمود: از برای او قم ، بایست و برخیز ، پس از این جهت نامیده شد به قم. /

- ۲۱۸، ص ۶۰- ج
- ۲۱۷، ص ۶۰- بحار الانوار / ج
- ۲۱۸، ص ۶۰- بحار الانوار / ج
- ۲۱۳، ص ۶۰- بحار الانوار / ج
- ۲۱۶، ص ۶۰- همان / ج
- ۲۱۸، ص ۶۰- همان / ج
- ۲۱۲، ص ۶۰- همان / ج
- ۲۱۴، ص ۶۰- همان / ج

١٣- عش آل محمد^{١٠}

١٤- معدناً للشيعة^{١١}

١٥- كوفه صغیره^{١٢}

١٦- مأوى لشیعه آل محمد^{١٣}

١٧- معدناً للعلم و الفضل^١

١٨- مقسم الجبارین^٢

١٩- مذاب الجبارین^٣

٢٠- بلد الأئمه^٤

٢١- بلد لشیعه الأئمه^٥

٢٢- أمان للخائفين^٦

٢٣- مفرع للمؤمنین^٧

٢٤- مفر للهاربین^٨

٩- همان

١٠- همان / ص ٢١٤

١١- همان / ص ٢١٢

١٢- همان

١٣- همان

١- بحار الانوار / ج ٤٩ ، ص ٢١٣

٢- همان

٣- همان / ص ٢١٧

٤- همان

٥- همان

٦- همان / ص ٢١٤

٧- همان / ص ٢١٥

- ٢٥- المدفوعه عنها البلاء^٩
- ٢٦- المرفوعه عنها البلاء^{١٠}
- ٢٧- مفتوحه اليها باب الجنه^{١١}
- ٢٨- البلد الأمين^{١٢}
- ٢٩- مختار البلاد^{١٣} ،^٢

اطلاعات کوتاه از

تاریخچه حرم مطهر حضرت معصومه (س)

پس از دفن کریمه اهل بیت ، موسی بن خزرگ سایبانی از بوریا بر مزار قبر شریفش قرار داد.

آنگاه زینب دختر امام جواد(ع) قبه‌ای از آجر بر فراز آن بنا کرد. در سال ٤١٣ هـ حرم مطهر با کاشیهای نفیس مزین شد.

در سال ٥٢٩ هـ گنبد جدیدی بنیاد گردید.

r a z v a . i r

۱- همان

۲- همان / ص ۲۱۴

۳- همان / ص ۲۱۷

۴- مجالس المؤمنین / ج ۱ ، ص

۵- رک : انوارالمشعشعین / ج ۱ ، صص ۳۲۶ الی ۳۵۴

۶- بحار الانوار / ج ۶۰ ، ص ۲۱۳

۷- همه این اسامی از کتاب شریف انوارالمشعشعین / ج ۱ ، صص ۲۶۱

۸- استخراج شده است.

در سال ۱۴۹۲ ق گنبد مطهر را تجدید بنا نمودند به سال ۱۴۱۸ ه تذهیب گنبد مطهر پایان یافت در آن تاریخ روی گنبد با ۱۲۰۰۰ خشت طلا مزین گردید. قصيدة معجزیه مربوط به همین تاریخ است.

ضریح نقره‌ای به سال ۱۴۷۵ ه ساخته شد مأذنه‌های ایوان طلا به سال ۱۴۸۵ ق بنیاد گردید. این مأذنه‌ها به سال ۱۴۳۰ ه تذهیب شد.

در خاتم روضه مطهره به سال ۱۴۹۲ ق ساخته شد صحن جدید به سال ۱۴۳۰ ه تأسیس شد در نقره‌ای حرم مطهر به سال ۱۴۳۶ ق ساخته شد ضریح جدید مطهر از نقره و طلا به سال ۱۴۲۱ ق ساخته و نصب گردید.

گنبد طلا قبلی بعلت خرابی برداشته شد و تزئین جدید گنبد با خشت طلا جدید از سال ۱۴۲۳ ق شروع شده است.

r a z v a . i r

قم

اثر طبع / حاج محمد زلانی زنجانی
بلند رتبه آوای کوه طور اینجاست

ز آفرینش گیتی ظهور نور اینجاست
فلقت بحر الموسی ، عصا بدست نگر

ز توتیای شفا بخش صد قبور اینجاست
یکی یکی علماء مشعل فروزانند

ستاره‌های منور کند وفور اینجاست
در این مکان مقدس هزار موسی بین

فضای منطق قرآن کند ظهور
اینجاست

جوار رحمت دلبند حضرت موسی
صفای هر دلی انسانی با شعور

شفیع پاکدلان عمه امام جواد
دوای هر دل غمیده را سرور

پدر امام ، برادر امام ، جد امام
مقام مسند اهل کسا چو خور

اینجاست
جلال حضرت معصومه از جلال خداست

بهشت اهل یقین را بدان مرور

اینجاست

بزیر قبّه این آستان گدائی کن

چه فخر برتر از این افتخار حو

اینجاست

ادب کنند رعایت تمام اهل خرد

که پا برنه در آیند بر حضور

اینجاست

هر آنکه پاک در این شهر قم شود مدفون

بدیگران شفاعت کند غرور

اینجاست

سرشت پاک بخواهد چنین مکان شریف

صفای باطن یارب یا غفور

r a z v a . i t

اینجاست

گدای تحت لوای عزیز زهرا

دل گرفته محزون شود صبور

اینجاست

رضوا (محلم و حی، عقل و عشق)

رَضْوَا.إِر

فصل ششم

تحقیقی در باب کرامت

کرامت از همان نوع معجره است ، هرچند در لسان عامه فرقی دیده نمی‌شود ولی واقعیت آن است ، تفاوتی که در میان معجزه و کرامت دیده می‌شود این است که در معجزه « تحدى » (یعنی دعوت به مبارزه و معاوضه) و هدایت خلق مطربه است و حال آنکه در دعاهاي اوليای الهی و کرامتهاي صادره از آنان صحبت تحدي در کار نیست.

پس عنایات و توجهاتی که در حرم مطهر انبیاء و اولیاء به وقوع می‌پیوندد کرامت گویند که در سایه توجه آن ارواح مقدسه حاصل می‌شود و این گونه رفتارها در واقع می‌تواند از جمله مفاهیم رجعت باشد که با توجه به مقیم بودن این ارواح مقدسه در « مقدّع صدق عند مليك المقدّر »^۱ به اذن الهی (زیرا که خداوند در قران کریم فرموده است:

« و ما کان رسول ان یأٰتی بآیه الا يأذن الله »^۲
يعني ؟ و هیچ فرستادهای را نرسد که بی‌اجازه خدا نشانه‌ای بیاورد.
»

به سوی زوار خویش توجه و نظری کرده و حاضران در محضر خویش را بی‌نصیب نمی‌گذارند.

۱- سوره قمر / آیه ۵۵

۲- سوره غافر / آیه ۷۸

هر چه مقامات این ارواح مقدسه در محضر الهی بیشتر باشد آثار و عنایات آن ذوات نورانی بیشتر خواهد بود.

این امری بسابقه است که از گذشته دور در میان مردمان جایگاه خودش را داشت و با حضور در مزار بزرگان و مقدسین خویش از آنها در طی مسیر زندگانی و آرزوها و آمال معقول خویش یاری جستند. در میان شیعیان نیز این امر از صدر اسلام مطرح و شکل پرنگتر و دینی تر به خود یافته است. زیرا بر اساس فرهنگ شیعی ائمه و معصومین بالخصوص و اولیاء الهی بالعموم واسطه های فیض الهی اند که ارزاق معنوی و مادی بواسطه این ذوات مقدسه جاری و ساری می شود، از این سبب توجه به این محاضر مقدسه و نورانی در صدر توجهات شیعیان واقه شده است.

ابن بطوطه جهانگرد نامی جهان اسلام متوفای ۷۷۹هـ ق در ضمن مسافرت سی ساله خود که قریب ۷۰۰ سال پیش انجام گرفته است به هنگام وصف نجف اشرف و حرم مطهر امیر مؤمنان می نویسد:

«همه مردم این شهر را فضی مذهبی و از این روضه کرامتها ظاهر می شود که منشاء عقیده مردم بر این که قبر علی(ع) در آن است همان کرامتها می باشد.

از جمله آن که در شب بیست و هفتم رجب که «لیله المحیا» می نامند، عراقیان، خراسانیان، فارسیان و رومیان گروه گروه، سی تن و چهل تن، بعد از نماز خفتن در آنجا گرد می آیند و بیماران

افلیج و زمین گیر را روی ضریح مقدس می‌گذراند و خود به نماز و ذکر و قرآن و زیارت مشغول می‌شوند.

چون پاسی از شب گذشت همهٔ مریضها که شفا یافته و صحیح و سالم گشته‌اند، برخاسته و ذکر (لا اله الا الله ، محمد رسول الله ، علی ولی الله) می‌گویند. ^۱

علی بن اسیاط که در عهد امام رضا و امام جواد علیهم السلام می‌زیست و نجاشی مقدم رجالیون او را توثیق نموده است در کتاب «نوادر» از گروهی از اصحاب امامیه نقل می‌کند:

«چون خبر شهادت جانگذار حضرت ابا عبدالله الحسین(ع) در اقطار و اکناف جهان منتشر شد. زنان مقیم از چهارگوشة جهان به سوی مرقد مطهر آن حضرت سرازیر شدند و تعداد آنها به یکصد هزار نفر رسید، که همهٔ آنها از برکات قبر شریف آن حضرت بچه به دنیا آوردند.»^۱

حاج میرزا مهدی حائری تاکید می‌کند که این رقم مربوط به سال شهادت آن حضرت می‌باشد.^۲

و این‌ها اندکی از بسیار است که هرگز معجزات و کرامات‌های صادره از آن ارواح مقدسه و نورانی در طول قرون و اعصار، قابل احصاء

۱- سفرنامه این بوطه / ج ۱ ، ص ۱۸۵

۲- نوادر / علی بن اسیاط ، ص ۱۲۳

۲- معالی السبطین / ج ۲ ، ص ۱۷۸

نیست و از شمار بیرون است، که مقدار اندکی از آنها در کتابها مسطور است.

و این عنایات و کرامات بهترین وسیله‌ای است که حقانیت و قداست و عظمت آنها را روشن می‌کند.

منقول از امام سجاد(ع) است که وقتی آن حضرت و اهل بیت رسول الله(ص) از شام برگشتند در ورود به مدینه النبی محمد بن طلحه مقرورانه از آن حضرت سؤال کرد که چطور گذشت و چه کسی پیروز شد. آن حضرت در جواب فرمودند که - زمان اذان بود - وقتی زمان نماز می‌رسد و نام هر کس را از بالای ماذنه شنیدی بدان که پیروز اوست. و بدین طریق به ایشان فهماند که هر کس که اثرش ماندگار و نامش پایدار است او پیروز واقعی است هر چند در ظاهر شکست خورده باشد.

پس پیروز واقعی و حقیقت واقعی همانا این ارواح مقدسه‌اند که بدین وجه به شهادت رسیده‌اند و جز رنج و زحمت در این دنیا یاوری نداشتند و این عنایات و کرامات و معجزات بزرگترین برهان بر حقانیت آنها است که دشمنانشان نیز در زمان بروز مشکل چنگ بر دامن آن آستان مقدس می‌زنند.

حل مشکلات علمی

مرحوم محدث قمی اعلیٰ الله مقامه الشریف در شرح حال صدرالمتألهین شیرازی نوشت‌اند:

بدانکه چنانکه از بعضی از مشایخ خود شنیدم مرحوم ملاصدرا بواسطه بعضی ابتلاءات از مقام خود مهاجرت کرد به دارالایمان قم که عض آل محمد و حرم اهل بیت علیهم السلام است به حکم «اذا عمت البلدان الفتنة والبلاد فعليكم بقم و حواليها و نواحيها فان البلاد دفع عنها» التجا برد به قریه از قرای قم که در چهار فرسخی قم واقع است موسوم «بکهک بکافین عربیتین» کفرس و گاه گاهی که بعضی مطالب علمیه بر او مشکل می‌گشته از کهک به زیارت حضرت سیده جلیله فاطمه بنت موسی بن جعفر سلام الله علیها مشرف می‌شده و از آن حرم مطهر فیض آثار بر او افاضه می‌شد.

فاضل اشکوری لاهیجی در کتاب محبوب القلوب در احوال خاتم الحکماء یونانیین ارسطوطالیس فرموده که چون ارسطو در بلده اسطاگیرا از دنیا رحلت کرد اهل آنجا جمع کردند استخوانهای او را پس از آنکه پوسیده شده بود و در ظرفی از مس گذارند و آن را

دفن کردند در یک موضع و آن مکان را مجمع خود قرار داده و در آنجا جمع می‌شدند از برای مشورت در کارهای بزرگ و امورات جلیله و هر وقت که بر ایشان مشکل میشد مطلبی از فنون علم و حکمت قصد آنجا را می‌نمودند و در سر قبر او نشسته و مشغول به مناظره و مباحثه می‌شدند تا آنکه واضح می‌شد بر ایشان مشکلات ایشان و چنان اعتقاد داشتند که آمدن بر سر قبر ارسطوطالیس بر عقل و ذکاء ایشان میافرازید و اذهان ایشان را پاکیزه و تلطیف می‌کند.

پس هرگاه حکماء یونان این نحوه اعتقاد داشته باشند با اسخوانهای پوسیده ارسطوطالیس پس عجی نیست که حکیم الهی و فیلسوف امامی هرگاه مسئله علمی بر او مشکل شود از چهار فرسخی قم حرکت حرکت کند به قصد تشرف به آستان ملک پاسبان حضرت سیدتنا فاطمه که مهبط فیوضات ربایه و تجلیات سبحانیه است برای آنکه افاضه شود بر او علوم و کشف شود بر او مطالب عویصه.^۱

این داستان ملاصدرا بر زبان مرحوم آیه الله مرعشی نیز جاری شده است؛ ایشان نیز می‌فرمودند که: هر وقت برای ملاصدرا مشکل علمی یا مطلب مبهمی پیش می‌آمد، در حرم مطهر حضرت معصومه (س) بی بی مکرمه متول شده و با استمداد از آن بانوی دو عالم، مشکلش، حل و آسان می‌شد.^۲

۱- فوائد الرضویه / محدث قمی ، صص ۳۷۹ - ۳۸۰

۲- گنجینه دانشمندان / ج ۱ ، ص ۳۹

استاد علامه آیه الله حسن‌زاده آملی حفظه الله تعالى به طول بقائه الشریف در همین رابطه در کتاب شریف و نوریه خویش دروس اتحاد عاقل و معقول می‌فرماید:

«نکته‌ای که در این مقام خیلی جالب است اینکه حکیم متاله مرحوم آقای میرزا علی اکبر حکمی یزدی علیه شأیب رحمه ربہ المفیض به خط مبارکش در حامش اسفارش در تاریخ ساعت تسوید مذکور و در ذیل همان عبارت حاشیه‌ای از جانب صدرالمتألهین به عنوان «منه» دارد که این بنده آن را از روی خز شریف‌شان تبرکاً در این گرامی نامه نقل می‌کند:

«کنت حین تسویدی هذا المقام يکھک من قری قم فجئت الي قم زائرأ لبنت موسی بن جعفر سلام الله عليها مستمدًا منها و كان يوم جمعة فانکشف لي هذا المر بعون الله تعالى (منه)»

و شبیه همین حالت تصرع و استغاثه را که صدرالمتألهین در نیل اتحاد عاقل به معقول دارد در اتحاد عاقل به عقل فعال نیز دارد. زیرا که قوم در کتب حکمت پس از «اتحاد عاقل به معقول در ابطال قول اتحاد عاقل اعنی نفس فعال نیز هستند و عقل فعال را مخرج نفس از قوت به کمال می‌دانند.^۱

۱- دروس اتحاد عاقل به معقول / استاد علامه حسن‌زاده آملی ، ص ۱۰۸

در همین مورد استاد علامه آیه‌الله حسن‌زاده آملی در درس‌های عرفانی و آسمانی اشارات خود وقتی که به بحث فصل ۱۷ از نمط چهارم می‌رسد، می‌فرماید: «جناب ملاصدرا در اسفار آن جایی که بحث از اتحاد عاقل و معقول می‌کند یک حاشیه منه دارد و می‌فرماید که این مطلب مشکل بود و از کهک راهی قم شدم به زیارت حضرت معصومه، آنگاه حقیقت امر به من الهام شد و روشن شدم.

در دروس وقت و قبله آورده‌ام که امام سجاد - علیه السلام - فرمود که: «و اشتغل قلوبنا بذکر ک عن کل ذکر»؛ یعنی دل ما را از هر چه که جز باد تو است پاک کن.

می‌بینید که در اماکن مقدسه اشرافاتی می‌شود، در کنار تربت‌ها افاضاتی می‌گردد، اقایی می‌فرمود به زیارت یکی از اولیاء‌الله رفته بودم. خودش هم اهل الله بود و اهل الله بودن همان دینداری است. دینداری سنگین‌ترین ریاضات است. یک چله تنها نشستن و ریاضت کشیدن کاری نیست، بلکه دینداری مهم است. فرمود: رفتم دیدم که قبرش تا بالا عمود نور است، هر چه بالا نگاه می‌کنم نور است.

گر بدیدی حس حیوان شاه را پس بدیدی گاو و خر الله را این حس غیر آن حس ظاهری است. چیز دیگری می‌خواهد، بصیرتی می‌خواهد. ملاصدرا می‌فرماید که در کنار قبر حضرت معصومه این مطلب به من اشراق شد و در آن جا می‌فرماید. این

مطلوب با آشنا بودن به قیل و قال و اصطلاحات به دست نمی‌آید.
آن حقایق به این حرفها درست نمی‌شود.»^۲

حل مشکل آیه‌الله العظمی نجفی(ره)

ایشان می‌فرمودند : روزگاری که جوانتر بودم ، روزی بر اثر مشکلات فراوانی که داشتم می‌خواستم دخترم را شوهر دهم ولی مال و ثروتی نداشتم تا برای دخترم جهیزه تهیه کنم با ناراحتی به حرم حضرت معصومه(س) رفتم و با عتاب و خطاب در حالی که اشکهایم سرازیر بود گفتم: «ای سیده و مولای من ، چرا نسبت به امر زندگی من اهمیت نمی‌دهی؟ من چگونه با این دست خالی دخترم را شوهر دهم؟ سپس با دلی شکسته به خانه برگشتم، حالت غشوه مرا گرفت ، در همان حال شنیدم در می‌زنند، رفتم و در را باز کردم ، شخصی را دیدم که پشت در ایستاده، وقتی مرا دید گفت: سیده تو را طلبید » با شتاب به حرم رفتم، وقتی که وارد صحن شریف آن حضرت شدم، چند کنیز را دیدم که به تمیز کردن ایوان طلا اشتغال داشتند ، از سبب آن پرسیدم ، گفتند: اکنون سیده می‌آید، پس از اندکی حضرت فاطمه معصومه(س) آمد، در حالی که در شکل و

۲- صدو ده اشاره / استاد علامه حسن‌زاده آملی ، ص ۱۳۹

شمایل ، مانند مادرم فاطمه زهرا(س) بود (چون جدهام زهرا(س) را سه بار قبل از آن در خواب دیده بودم.» نزد عمه‌ام حضرت معصومه(س) رفتم و دستش را بوسیدم به من فرمود: ای شهاب! کی ما در فکر تو نبوده‌ایم، که ما را مورد عتاب قرار داده و از دست ما شاکی هستی، تو از زمانی که به قم آمدی زیر نظر ما و مورد عنایت ما بوده‌ای.»

وقتی از خواب بیدار شدم، فهمیدم که نسبت به حضرت معصومه(س) اسائۀ ادب کرده‌ام همانند برای عذرخواهی به حرم شریف‌ش رفتم تا از آن پس حاجتمن بر آورده شده و در کارم گشایشی صورت گرفت و مشکل زندگیم حل و آسان گردید.^۱

هلاکت مزدور گستاخ

در عصر رضاخان و کشف حجاب ، روزی رئیس شهربانی که مردی گستاخ و بد زبان بود به حرم مطهر حضرت معصومه(س) وارد می‌شود و در همانجا به زنان با حجاب حمله می‌کند تا چادر را از سرشان بگیرد، آه و ناله زنان بلند می‌شود، در همین وقت غیرت آیه الله مرعشی نجفی (ره) که در آنجا حضور داشت به جوش می‌آید و به آن قسمت رفته و برای جلوگیری از عمل زشت آن رئیس ، سیلی

۱- بر ستینغ نور (شرح حال آیه الله مرعشی نجفی - ره) / ص ۷۹

محکمی به صورت رئیس شهربانی می‌زند ، او که از این سیلی سخت یکه خورده بود ، آیه الله مرعشی را تحدید به قتل می‌کند ولی روز بعد همین رئیس گستاخ وارد بازار قم می‌شود. از قضا ، قسمتی از سقف ساختمال بازار بر سر او خراب شده و او در همان دم به هلاکت می‌رسد.^۱

حل مشکل آیه الله العظمی اراکی(ره)

ایشان می‌فرمودند: دستم باد می‌کرد و پوست آن ترک بر می‌داشت به طوری که نمی‌توانستم وضو بگیرم ناچار بودم برای نماز تیم کنم. معالجات هم بی‌اثر بود تا اینکه به حضرت معصومه(س) متولّ شدم به من الهم شد که دستکش به دست کنم ، همین کار را مردم و خوب شدم.^۲

لطف خواهر و برادر

r a z v a . i t

بانویی سعادتمندس که دستها و پاهایش فلچ بود و برای استمداد از کریمه اهل بیت از خرم آباد وارد قم شده بود. می‌گوید: چون وارد

۱- برستینغ نور / ص ۷۹

۲-

قم شدیم تاکسی گرفته تا دم حرم مطهر رفتیم در مسافرخانه «قبله» اتاق گرفتیم و به حرم مطهر مشرف شدیم.

شب جمعه بود و اطراف ظریح پر از جمعیت، روی این اساس در مسجد بالای سر، مدتی مشغول دعا و توسل بودیم، ساعت یک بعد از نیمه شب که عنایات بی بی شامل حالم گردید به مادرم گفتم که مرا به کنار شریح مطهر ببرید.

در کنار شریح بعد از دعا و توسل خوابم برد، یک اقای بسیار نورانی با یک بانوی مجلله را در عالم رؤیا دیدم. متوجه شدم که حضرت معصومه(س) مبباشند، از محضرشان تقاضا کردم که آن اقا را نیز برایم معرفی کنند. فرمودند: او برادرم علی بن موسی الرضا(ع) است. گفتم: یا امام رضا(ع) من غیر از شما کسی را ندارم، من شفایم را از شما می خواهم.

حضرت معصومه(س) فرمودند: «من از ناحیه گردن تا ناحیه کمر شما را شفا می دهم، بقیه به عهدہ برادرم می باشد. من خیلی التماس کردم. فرمودند: اصرار نکن آنگاه دست مبارکشان را به بدنش کشیدند و شفای کامل یافتیم، حضرت رضا(ع) فرمودند: «بیا مشهد»

بیدار شدم و دیدم هر چه بیماری از ناحیه کمر به بالا داشتم، بهبودی کامل شافته است، به مادرم گفتم: من شفا گرفتم، زائران که متوجه شفا یافتنم شدند، برای تیمن و تبرک به سوی من آمدند.

آنگاه به شهر خودمان برگشتم، ده روز گذشت مهیای سفر شدیم و به تهران رفتیم و از تهران رهسپار مشهد مقدس شدیم. تصادفاً باز هم شب جمعه بود که وارد مشهد شدیم و در اطراف حرم، مسافرخانه مناسبی پیدا نکردیم. وسائل خود را به مغازه عکاسی که در اول خیابان طبرسی بود گذاشتیم و با صندلی چرخدار وارد حرم مطهر شدیم.

یکی از بانوان بر سرم داد کشید که این چه وضع است چرا با صندلی به داخل حرم مطهر آمده‌اید؟!

گفتم: خانم، همه دکترها مرا جواب کردند، آمده‌ام به محضر دکتر دکترها، حضرت علی بن موسی الرضا(ع) انشاء‌الله جوابم نخواهد کرد، شما چرا با زوار امام رضا(ع) چنین رفتاری می‌کنید؟ از کرده خوبیش پشیمان شد و معذرخواست، آنگاه همان خانم با گروه دیگری از بانوان به من کمک کردند و مرا تا کنار ضریح مطهر بردند و صندلی را به یک گوشاهی نهادند.

آن شب جمعه را تا صبح در کنار ضریح مشغول دعا و گریه و توسل شدم، ولی نتیجه‌ای ندیدم.

مادرم بسیار ناراحت شد که چرا حضرت علی بن موسی الرضا(ع)، عنایت نفرمودند. گفتم: مادر نومید مباش در هر نالمیدی بسی امید هست و پایان هر تاریکی روشنایی است.

صبح رفتیم دنبال مسافرخانه، اتاقی را در مسافرخانه کاخ - جنب داروخانه محمدیه - در خیابان طبرسی گرفتیم و وسایل خود را از آن عکاسی پس گرفتیم.

مسافرخانه پله داشت، خانم سرایدار کمک کرده و مرا به اتاقم برد. بعد از ظهر جمعه دوباره به حرم مشرف شدیم، خانمی در حرم مشغول مناجات بود، چون مرا دید، به حضرت رضاع عرض کرد، اقا، این دختر واجب‌تر است اول او را شفا بدھید.

این خانم خیلی به من محبت کرد و تاکید کرد که به خانه‌اش منتقل شوم، ولی نپذیرفتم و تشکر نمودم در حرم مشغول دعا و مناجات شدیم. شب شد و شب نیز یک دور در قسمت بانوان و یک دور در قسمت آقایان زیارت کردیم و به مسافرخانه بازگشتم. روز شنبه حالات عجیبی داشتم، به مادرم اصرار می‌کردم که زودتر مرا به حرم برساند.

آن قدر به عنایات امام رضا(ع) امیدوار بودم که به مادرم گفتم: یک پیراهن و یک چادر با خود بردارد، گفت: برای چی؟ گفتم: خواهش می‌کنم نپرسید.

چون وارد حرم شدم، خواستم نماز بخوانم، از بانوانی که اطرافم بودند، قبله را پرسیدیم، چون به زبان آذری پاسخ دادند، متوجه نشدم، بعد یک روحانی سمن قبله را به من نشان داد.

داخل حرم مطهر روی صندلی چرخدار مشغول دعا و توسل بودم تا خوابم برد، در عالم رؤیا، دیدم حضرت علی بن موسی الرضا(ع)

سخنرانی می‌کنند، سه گروه در اطراف آن حضرت گرد آمده‌اند، یک گروه از نخبه‌های اهل مشهد، یک گروه از هدام حرم و یک گروه از زوار.

به محض آقا عرض کردم، من گدای کوی شما هستم، از راه دور آمده‌ام، همه دکترها جوابم کردند، شما مرا جواب نکنید، آقا را خیلی قسم دادم. به جان مادرش حضرت زهراء (س) جدش رسول خدا(ص) و پدر بزرگوارش حضرت موسی بن جعفر صلوات الله علیهم ، پس از آن، به جان حضرت معصومه(س) و حضرت جواد(ع) قسم دادم، اشک از دیدگاه مبارکش جاری شد و فرمود: «من همه را دوست دارم ، تو را رد نمی‌کنم.»

عرض کردم: آقا من فلچ هستم، قدرت حرکت ندارم، فرمود: همه‌اش درست می‌شود، نگران نباش. یک مرتبه صندلی به طرف ضریح مطهر به حرکت در آمد و من از خواب بیدار شدم، در حرم مطهر، با آن همه از دحام و کثرت زوار ، راهی برایم باز شد و تا کنار ضریح رفتم، تا دست به ضریح بردم پاهایم راست شد و صندلی عقب زده شد.

مادرم صندلی را به مسافرخانه برد، اهل مسافرخانه پرسیده بودند که صاحب صندلی چه شد؟ ایا از بین رفت؟ مادرم گفت: «نه حضرت او را ضفا داده‌اند.»^۱

۱- کریمة اهل بیت / ص ۳۲۱ - ۳۲۶

شفای پادرد و تقدیر از مجالس اهل بیت(ع)

حضرت آیه الله حاج شیخ مرتضی حائری نقل فرمودند که شخصی بود به نام آقا جمال، معروف به «هژبر» دچار پادرد سختی شده بود به طوری که برای شرکت در مجالس بایستی کسی او را به دوش می‌گرفت و کمک می‌کرد. عصر تاسوعاً، آقای هژبر به مجلس روضه‌ای که در مدرسهٔ فیضیه از طرف آیه الله حائری تشکیل شده بود، آمد آقای سید علی لیف (خدمت‌گذار مرحوم آیه الله حائری) که نگاهش به او افتاد گفت: سید این چه بساطی است که در آوردہای، مزاحم مردم می‌شوی، اگر واقعاً سیدی برو از بی‌بی شفا بگیر، آقای هژبر تحت تأثیر قرار گرفت و در پایان مجلس به همراه خود گفت: مرا به حرم مطهر ببر، پس از زیارت و عرض ادب با دل شکسته حال توجه و توصلی پیدا کرد و سید را خواب ربود، در خواب دید کسی به او می‌گوید: بلند شو، گفت: نمی‌توانم، گفته شد، می‌توانی بلند شو، سپس عمارتی را به او نشان داده و گفت: این بنا را مال حاج سید حسین آقاست که برای ما روضه‌خوانی می‌کند این نامه را هم به او بده، آقا هژبر ناگهان خود را ایستاده دید که نامه‌ای در دست دارد. و نامه را به صاحبیش رساند و گفت: ترسیدم اگر نامه را نرسانم درد پا برگرد، و کسی از مضمون نامه آگاه نشد، حتی آیه

الله حائزی ، ایشان فرمودند: از آن به بعد اقای هژبر عوض شد گوئی
، از جهان دیگریست و غالباً در حال سکوت و یا ذکر خدا بود.^۱

به قم بیا تا درد تو را شفا دهم

این کرامت باهره روز دوشنبه ۱۴۱۵ شعبان ه.ق در بارگاه ملکوتی حضرت معصومه (س) روی داد و شرح ماجرا به صورت فیلم ویدیوئی از زبان «ابوالفضل امیرکوهی» تهیه شده ، در آرشیو آستانه مقدسه نگهداری می‌شود، و فشرده آن از طرف آستانه مقدسه و واحد فرهنگی آستانه ، در دو ورقه جداگانه چاپ و منتشر شده است و اینک شرح ماجرا از زبان این سعادتمند شمالی: اینجانب ابوالفضل امیرکوهی ، اهل مازندران ، متولد رستم کلا از توابع بهشهر ، کارمند بازنیسته اداره اقتصاد و دارائی و مقیم مشهد مقدس می‌باشم.

اینجانب از سه سال پیش به درد کمر و فلچ هر دو پا مبتلا شده بودم ، تمام دارائی خود را در راه درمان و معالجه خویش خرج کردم، نتیجه نگرفتم و کاملاً زمین گیر شدم.

ماهها در بیمارستان قائم مشهد ، و بیمارستان‌های تهران و تجریش بستری شدم و نتیجه‌های نگرفتم، هنگامی که از همه جا مأیوس شدم به آستان مقدس حضرت ثامن الحجج امام هشتم(ع) پناه بردم و

۱- زندگانی حضرت معصومه(س) / سید مهدی صحفی ، ص ۴۵

شفای خویش را از محضر مقدس آن امام رئوف مسئلت نمودم و نتیجه نگرفتم.

در اوایل ماه شعبان سال جاری که همه جا برای ولادت امام حسین(ع) آزین بندی شده بود و همه شیعیان غرق در شادی و سرور بودند، خانواده من در غم جانکاهی به سر می‌بردند.

من که از نتایج آن همه آزمایش ، سی تی اسکن ، نوار و دوا نومید بودم ، روز سوم شعبان با تحمل زحماتی فراوان ، با دستیاری خانواده روی ولچر به حرم مطهر مشرف شدم، ولی امام صابر صبر پیشنه نمود.

هنگامی که با دست خالی از حرم مطهر بیرون آمدم عرض کردم آقا! شما که غیر مسلمانها را محروم نمی‌کنید، چرا به این رو سیاه عنایت نمی‌فرمائید، من که شیعه شما و مقیم کوی شما هستم و همواره بر سر سفره شما نشسته‌ام، اینهمه توسل و دعا و تضرع کرده‌ام چرا توجهی نفرموده‌اید؟

با دست خالی و روی سیاه به خانه بازگشتم و تصمیم گرفتم حضرت معصومه را شفیع خود سازم و امام هشتم را به خواهر گرامی اش سوگند دهم، شاید به احترام خواهersh به من عنایت فرماید.

شب چهارم شعبان [شب میلاد حضرت ابوالفضل (ع)] وجود مقدس حضرت معصومه (س) را در عالم رؤیا دیدم که به خانه محقر من تشریف فرما شده‌اند.

به محضر مقدسشان متousel شدم و شفایم را از محضرشان تقاضا نمودم، فرمودند: « به قم بیا تا درد تو را شفا دهم. »

از خواب بیدار شدم و خواب خود را به خانواده‌ام نقل کردم و گوشزد نمودم که شفای من به قم حواله شده، ولی با این وضع جسمی و اقتصادی چگونه می‌توانم رهسپار قم شوم؟! چند روز گذشت یکبار دیگر آن بی‌بی دو عالم را با حجاب کامل و نقاب نورانی در عالم رؤیا دیدم به من فرمود: چرا به قم نمی‌آیی؟!

عرض کردم: با این وضع که من دارم چگونه به قم بیایم؟ لطف کنید همینجا شفایم بدهید. فرمودند: « باید به قم بیایید. » بیدار شدم و تصمیم قطعی گرفتم که به هر وسیله‌ای که شده خودم را به قم برسانم.

در مدت سه سال زمین‌گیری، آنچه اندوخته داشتم خرج کرده بودم، و آنچه از وسایل خانه قابل فروش بود برای درمان خویش و گذران زندگی هشت سر عائله فروخته بودم، دیگر چیزی قابل فروش نداشتم تا هزینه سفر نمایم.

چهار جعبه شیشه نوشابه داشتیم، پسرم آنها را به دو هزار تومان فروخت و هزینه سفر فراهم شد و با همیاری پدر خانم به قم مشرف شدم، صبح دوشنبه ۱۴ شعبان ۱۴۱۵ ه.ق. برابر ۷۳/۱۰/۲۶ ساعت ۸ صبح وارد قم شده، یکسره به حرم مطهر این بانوی دو سرا شرفیاب شدم.

در کنار شریح به من جای دادند و مرا به ضریح بستند. پس از توسل و تصرع و التجا، به جهت خستگی راه خوابم برد، یکبار دیگر حضرت معصومه(ص) را با چادر مشکی و نقاب سبز در خواب دیدم که در یک پیاله صفالی چائی به من عنایت کرد و فرمود: «این چائی را بخور و بلند شو، تو دیگر بیماری نداری». از خواب بیدار شدم و احساس کردم که هیچ بیماری ندارم، خودم را به ضریح چسبانیدم و فریاد زدم: «حضرت شفایم داده است.» این بود خلاصه بیانات آقای ابوالفضل امیرکوهی، که اشک شادی می‌ریخت و بریده بریده با لهجه شمالی خود از محضر مقدس کریمهٔ اهل بیت تشکر می‌کرد.^۱

طلبهٔ نخجوانی

پس از فروپاشی نظام منحط کمونیستی و گشوده شدن راه آذربایجان شوروی به روی ایرانیان و بالعکس، گروهی از مسئولین

۱- کریمهٔ اهل بیت / ص ۲۰۹

حوزه علمیه قم به آذربایجان می‌روند تا عده‌ای از جوانان مستعد را انتخاب کنند و به حوزه علمیه قم آورده ، با متد متناسبی آنان را آموزش دهنند ، تا به اذربایجان برگشته خلاً فرهنگی شیعیان آن سامان را که در مدت سیطره ظالمانه کمونیستها پدید آمده ، در حد توان پر کنند.

در نخجوان نوجوانی به نام « حمزه » دواطلب اعزام به قم می‌شود ولی مسئولین از پذیرش او پوزش می‌طلبند، زیرا یکی از شرائط گزینش ، نداشتن نقص عضوی بود، و یک از دیدگان حمزه معیوب بود، و به چشم می‌زد. طبعاً در رغبت مردم نسبت به یک سخنگوی مذهبی ، داشتن چنین نقص عضوی اثر منفی دارد. حمزه گریه فراوان می‌کند که چرا من با داشتن استعداد و علاقه سرشار از این سعادت محروم شوم، پدرش نیز اصرار می‌کند که او را بپذیرند تا اثر روحی نامطلوب بر افکار او نگذارند.

مسئولان بر خلاف شرط پذیرش ، تحت تأثیر عواطف انسانی ، او را می‌پذیرند و همراه بیش از یکصد نفر از جوانان دواطلب او را به ایران می‌آورند.

در تهران از این جوانان پر شور آذربایجان مراسم استقبال باشکوهی به عمل می‌آید، از طرف صدا و سیما و دیگر نهادها و ارگانها عکس و فیلم فراوان برداشته می‌شود.

یکی از فیلمبرداران طبق شیوه نکوهیده برخی از به اصطلاح هنرمندان ، همه‌اش دوربین را متوجه چشم برآمده حمزه می‌کند، و

دهها بار در ضمن مراسم استقبال ، چشم معیوب حمزه را اگراندیسمان می کند!

هنگامی که این جوانان دواطلب به حوزه علمیه قم می آیند و در یکی از مدارس قم اسکان می یابند، یک حلقه از آن فیلم به سرپرست مدرسه داده می شود، تا در آرشیو مدرسه نگهداری شود. سرپرست مدرسه یک روز برای تنوع و سرگرمی این جوانان به دور از وطن ، این فیلم را در سالن مدرسه به نمایش می گذارند.

هر بار که دوربین به طرف چشم حمزه نشانه می رود شلیک خنده از همساگردیهای حمزه - که نوعاً کم سن و سال هستند - بلند می شود.

در این جلسه حمزه بسیار احساس حقارت می کند و دیگر زندگی در نظرش بی ارزش می شود.

حمزه تصمیم می گیرد که رخت سفر برپنده و به وطن خود باز گردد، زیرا پس از این جلسه او همه جا تحقیر خواهد شد، و هر یک

از این بچه ها با دیدن او لبخند تلخی خواهد زد.
و لذا حمزه به حرم مطهر حضرت معصومه (س) مشرف می شود و با دل شکسته ، اشک فراوان می ریزد و عرضه می دارد : « ای دختر باب الحوائج ، من صدها فرسنگ راه آمدم که در زیر سایه شما درس بخوانم و مبلغ مذهبی بشوم ، ولی نمی توانم این همه تحقیر را تحمل کنم ، و لذا ناگزیرم به شهر و وطن خود بازگردم و از نعمت مجاورت حرم شما محروم شوم .

حمزه عقدہ دلش را در پیشگاه کریمہ اهل بیت باز می کند و برای همیشه از حضرت معصومہ خدا حافظی می کند.

چون از حرم بیرون می آید ، با یکی از هم کلاسیهای خود روبرو می شود، به او سلام می کند، او به عنوان ناشناس سلام او را علیک می گوید.

حمزه او را با نامش صدا می کند، او برمی گردد و به سیمای حمزه خیره می شود و می گوید: « حمزه توئی!؟ »

حمزه می گوید: بلی مگر چطور؟!

او می گوید: پس چشم تو چه شد؟!

تازه حمزه متوجه می شود که از عنایات حضرت معصومه (س) چشم معیوبش شفا یافته، او دیگر نه تنها تحریر نخواهد شد، بلکه به عنوان فرد سعادتمندی که مورد عنایت حضرت معصومه (س) قرار گرفته ، پیش همگان عزیز و سرافراز خواهد بود. و هنگامی که به آذربایجان سفر کند ، یکی از معجزات خاندان عصمت و طهارت در آن دیار خواهد بود. به ویژه در میان خویشان و آشنايان خود که او را با چشم معیوب دیده بودند.

حمزه فعلًا یکی از محصلین حوزه علمیه قم است، در مجالس و محافل شرکت می کند، با یک دنیا شور و شعف سرگذشت خودش را بیان می کند، از کریمہ اهل بیت شکر بی پایان ابراز می دارد و درود بیکرانش را بر آستانش نثار می کند.

گذشته از بیش از یکصد دانش پژوه آذری که قبلًا حمزه را می‌شناختند، همان فیلم کذاشی نیز موجود است و شاهد زنده و مستندی از گذشته حمزه می‌باشد.^۱

طهارت زائران

حضرت حجه‌الاسلام و المسلمين جناب آقای حاج شیخ اسماعیل حسین‌زاده سرابی ، که از فضلای برجسته و مورد وثوق می‌باشند از مرحوم حجه‌الاسلام و المسلمين حاج میرزا تقی زرگر، که از شخصیت‌های بارز حوزه علمیه قم بودند و در سال ۱۳۹۸ق.ق فوت کردند مکاشفه‌ای را به شرح زیر نقل فرمودند:

روزی در صحن مطهر حضرت معصومه (س) در خدمت مرحوم آقای زرگر نشسته بودیم، فرمود:

«یک روز در همین جا نشسته بودم یک مرتبه حالت مکاشفه به من دست داد ، دیدم که در ایوان طلا دوشاهی فراوان است که از آنها آب می‌ریزد، هر یک از زوار که از حرم مطهر خارج می‌شود زیر این دوشاه می‌ایستد کاملاً شستشو می‌کند و سپس راه می‌افتد و هرگز احدی از زائران حضرت معصومه از این معنی مستثنی نبود و همه آنجا شستشو می‌کردند و می‌رفتند.»

۱- کریمة اهل بیت / ص ۲۱۳

این حالت در حدود ۱۰ - ۱۵ دقیقه ادامه یافت، سپس چشم عوض شد و همه چیز را به صورت عادی دیدم.

طهارت

همچنین آقای حسینزاده از مرحوم حججه‌الاسلام و المسلمين آقای حاج شیخ صادق نصیری سرابی، متوفای ۱۴۱۳ق. که از هیئت تحریریه «احقاد الحق» و اهل معنی بودند نقل کردند که فرموده بود:

«من در بالای سر حرم مطهر حضرت معصومه(س) مکرر در مکرر در عالم مکافف مشاهده کردم که از بالا بر سر زوار آب می‌ریزد»

دوش آب

یکی از دوستان اهل ولا نقل می‌کند که برای یکی از زوار در حرم مطهر حضرت معصومه(س) مکاففه‌ای حاصل می‌شود، می‌بیند که دوش آبی بالای سرش هست، نگاه می‌کند و می‌بیند که بالای سر هر زائری یک دوش آب هست.

متوجه می‌شود که آب بسیار لطیفی است و از ایستادن زیر آب خیلی احساس لذت می‌کند و بدنش سبک می‌شود.

از حرم خارج می‌شود و می‌بیند که در صحن مطهر جعبه‌هایی چیده‌اند از روی زمین تا عنان آسمان ، به هر کسی که عبور می‌کند یک جعبه مرحمت می‌کنند، اگر چه عابر باشد و قصد زیارت نداشته باشد.

از صحن خارج می‌شود می‌بیند جعبه در دستش نیست، بر می‌گردد به صحن می‌بیند از جعبه‌ها خبری نیست، به حرم مطهر بر می‌گردد می‌بیند از دوشاهی آب اثری نیست. تازه آن وقت متوجه می‌شود که حالت مکاشفه برایش پیش آمده بود.

برادر شما که به ما ربطی ندارد

دانشمند محترم حجه‌الاسلام و المسلمین آقای حاج شیخ عباس حقق کاشانی داماد مرحوم آیه الله العظمی گلپایگانی(ره) رؤیای طیفی را از بانوئی نقل فرمودند که کاملاً مورد وثوق ایشان بود. و

اینک متن داستان:

این بانوی محترمه می‌گوید: شبی در عالم رؤیا به حرم مطهر حضرت معصومه(س) مشرف شدم، ساعتی بود که می‌خواستند در حرم را بینندند و لذا به زوار می‌گفتند: بفرمائید، بفرمائید.

اطراف ضریح مطهر خلوت شد ، من به طرف ضریح مقدس رفتم که ضریح را ببوسم، دیدم داخل ضریح بسیار منور است، از شبکه‌ها نگاه کردم دیدم که بانوی بسیار مجلله‌ای با چادر سفید روی قبر شریف

نشسته و این نور از او ساطع است. توجه پیدا کردم که حضرت معصومه(س) می‌باشد.

سلام عرض کردم، پاسخ فرمودند، به نظرم آمد حالا که این سعادت به من نصیب شده ، چیزی از محضر مقدس بی‌بی بخواهم، تنها چیزی که به یادم آمد کسالت برادرم بود، و لذا شفای برادرم را از محضر مقدس خاتون دو سرا تقاضا کردم.

وجود مقدس حضرت معصومه (س) فرمودند:

«برادر شما که به ما ربطی ندارد. »

از خواب بیدار شدم و در مورد این پاسخ بی‌بی هر چه فکر کردم ، فکرم به جائی نرسید، چون برادرم اهل نماز و عبادت بود و شخص متدين و متشرعی بود ، بعد از تحقیق معلوم شد که بیش از یکسال است به حرم مطهر تشرف پیدا نکرده است!!

وقتی برادرم از این واقعه آگاه شد سخت متأثر و منقلب گردید، به حرم مطهر شرفیاب شد و عذر خواهی نمود و از برکات این خاتون

قيامت شفای کامل و عاجل یافت.

حضرت آقای محقق افزودند که این رؤیا در روحیه من تأثیر عجیبی گذاشته و از آن روز متعهد شدهام که حتماً هر شب برای عتبه بوسی مشرف شوم. حتی اگر در حرم بسته باشد، از پشت در عرض ادب نموده عتبه را ببوسم.

ضمناً از این رؤیای صادقه استفاده می‌شود که عنایت بی‌بی به زائران کویش انحصار ندارد، بلکه همه ساکنان این مرز و بوم را شامل می‌شود.^۱

ارزش خلوص

آقای حاج مرتضی خوشنویسان که مورد وثوق است نقل می‌کند که سه چهار سال پیش روزی در حرم مطهر مشغول زیارت بودم و شخص معلولی را روی سه چرخه به ضریح مقدس بسته بودند، در این حال جوان ۱۷ - ۱۸ ساله‌ای را که از ناحیه کمر و پاهای فلچ بود، در حالی که به پتوئی پیچیده بودند به کنار ضریح آوردنده، پدرش یک طرف پتو را گرفته بود و مادرش طرف دیگر را. این جوان اهل شمال بود، پدر و مادرش او را از شمال به امید شفا و بهبودی به محضر کریمۀ اهل بیت آوردۀ بودند.

موقع ورود اینها حرم شلوغ بود و لذا مدتی در مسجد بالای سرتوقف کرده، مشغول توسّل و استغاثه بودند. چون اطراف ضریح خلوت شد او را به کنار ضریح آوردنده.

مادرش رفت که بقیه وسائل خود را از مسجد بالای سر بیاورد. پدرش در کنار شریح ایستاد و مشغول استغاثه شد.

۱- کریمۀ اهل بیت / ص ۲۲۶

مشاهده وضع جوان یک انقلاب روحی در من ایجاد کرد ، سرم را بر ضریح نهادم و مشغول توسل شدم.

یک مرتبه دیدم که این جوان در کنار شریح روی پای خود ایستاده ، دست بر سینه نهاده ، لبها را تکان می‌دهد و به طرف ضریح مقدس تعظیم می‌کند.

پدرش بہت زده ، می‌پرسید: محمد جان چه شد؟ محمد جان چه شد؟

جوان گفت: پدرجان! این حضرت فاطمه و این حضرت معصومه(س) هستند به من می‌فرمایند: «زیارت عاشورا بخوان ، دعای کمیل بخوان ، دعای توسل بخوان » و من می‌گوییم: چشم.

پدر نیز گفت: چشم می‌خوانم ، چشم می‌خوانم.

در این حال مادر رسید و بہت زده ایستاد ، تا مدتی به قد و قواره پسرش تماسا می‌کرد ، او را سر پا و روی پای خود می‌دید ، از خوشحالی نمی‌دانست چه کند؟

طولی نکشید که خدامها و زائران متوجه شدند و دور او را گرفتند ، من نیز به جهت حال خاصی که پیدا کرده بودم به کناری رفتم.^۱

نکته‌ها:

- ۱- در اینجا حضرت زهراء (س) در کنار حضرت معصومه(س) مشاهده شده و یکبار دیگر این معنی تجلی کرده است که این حرم رمز حضرت زهراء و به جای قبر گمشده صدیقه طاهره نیز می‌باشد.

۱- کریمة اهل بیت / ص ۲۳۶

- ۲- تأکید بر ختم زیارت عاشورا و مداومت بر دعای کمیل و توسل.
- ۳- سرعت در کرامت حاکی از خلوص ، قدرت ایمان ، شدت تمسمک و انقطاع کامل پدر و مادر و خود آن جوان می باشد.

عیدی

سال ۱۳۶۳ش ، به قم آمدم ، در مسجد اعظم قم به هنگام تجدید وضو کت خود را روی میز گذاشته بودم، چون بیرون آمدم کت را برده بودند.

مبلغ ۶۲۳ تومان که تنها موجودی من بود ، در جیب کت گذاشته

بودم، دچار بی پولی شدم و دیگر خرجی نداشتم. مدت ده روز در تکیه خلوص نشستم و از بی پولی در زحمت بودم. روز دهم که از منزل بیرون آمدم، چون چشمم به گنبد مطهر حضرت معصومه(س) افتاد عرض کردم: «بی بی! من خرجی خودم را از شما می خواهم». «

و چون روز عید بود، گفتم: «عیدی هم می خواهم.»

همان روز کسی با من مصادف شد و پولی به من داد و رفت، دیگر مهلت نداد که بپرسم شما کی هستید؟ و این پوی چیست؟ هنگامی که پول را شمردم دیدم ۶۲۳ تومان است، از این که عنایت بی بی شامل حالم شده بود بسیار شادمان شدم، بلا فاصله به حرم مطهر مشرف شدم و از عنایتشان تشکر کردم و گفتم: از این که لطف فرمودید بسیار متشرکرم، ولی من عیدی می خواهم.

شب حضرت معصومه(س) را خواب دیدم، به خیالم در مدرسه فیضیه ، دست راست حجره دوم تشریف داشتند. به محضر مقدسشان مشرف شدم و عرض کردم: من عیدی می خواهم.

فرمود: «آن کلام الله مجید که فلانی به شما اهداء کرد، از طرف ما بود.»

شخصی را که در عالم رؤیا برایم نام بردنده، در همان ایام برای من یک جلد قرآن کریم اهداء کرده بود.

ri razva . i r چرا حرم خواهرم را در قم ترک کردہ‌ای؟!

در عصر ما در قم مرد وارسته‌ای به نام آقای شیخ عبدالله بود که به: «شیخ عبدالله پیاده» معروف بود و کرامات فراوانی از او نقل می شد و لذا افراد زیادی به او مراجعه می کردند و از او التماس دعا

می نمودند، که این رفت و آمدها او را از کار و زندگی اش باز می داشت.

ایشان برای رهائی یافتن از دست مراجعه کنندگان از شهر مقدس قم رخت بربست و در ده جمکران در نزدیکی مسجد مقدس صاحب الزمان (عجل الله فرجه الشریف) اقامت گزید.

بعد از مدتی برای آستان بوسی حضرت رضا(ع) به مشهد مقدس مشرف شد.

در حرم مطهر محضر مقدس حضرت رضا شرفیاب می شود، حضرت از ایشان روی بر می تابد. بسیار گریه می کند و عرضه می دارد: مولایم به من بفرمایید که چه تقصیری از من سر زده است؟!

حضرت می فرمایند: چرا حرم خواهرم را در قم ترک کرده‌ای؟! عرض می کند که من در محضر شما متعهد می شوم ، تا زنده هستم همه نمازهای خود را در حرم حضرت معصومه(س) بخوانم.

و لذا تا هنگامی که وضع جسمانی اش ایجاب می کرد، روزی سه بار به حرم مطهر مشرف می شد و همه نمازهای یومیه را در حرم می خواند.

در اواخر که توان کمتری داشت، روزی دو بار مشرف می شد و نمازهای ظهر و عصر و مغرب و عشا را در حرم می خواند.

این مطلب را جمعی از دوستان مورد اعتماد ، که با ایشان رفت و شد داشتند نقل کرده‌اند.

ایشان در حدود ۱۰ سال پیش درگذشتند و در قبرستان بقیع قم دفن شدند.

یکی از از دوستان، ایشان را بعد از فوتش در حال تشرف به حرم در خواب می‌بیند، از حالت می‌پرسد، می‌فرماید: که اینجا هم جای من بالای سر حضرت معصومه(س) می‌باشد.^۱

كرامت

صاحب «انوار المشعشعین» نقل می‌کند از مرحوم حاج سید صادق قمی متوفای ۱۳۳۸ه.ق (جد آیت الله روحانی) از شخصی به نام مشهدی علی نقی، که سید مرتضی (اخوال الزوجة آقا سید صادق) را در عالم رؤیا می‌بیند، به او می‌فرماید: چرا کمتر به زیارت حضرت معصومه مشرف می‌شوی؟!^۲

پناه بی پناهان r a z v a . i r

صاحب انوارالمشعشعین می‌نویسد: به خاطر دارم که شتری به جهت آزار و ایداء صاحبش به حرم مطهر حضرت معصومه(س) پناه آورده، در پایی ایوان آرمیده بود، تا صاحبش آمد و بردا.

۱- کریمة اهل بیت / ص ۲۶۰

۲- انوارالمشعشعین / ج ۱، ص ۲۱۲

چنین داستانی در عهد ما در آستان مقدس حضرت علی بن موسی الرضا(ع) نیز به وقوع پیوست که مشورح آن در جراید و کتابها مطرح شده است.^۳

خط خوش

حجه‌الاسلام و المسلمين آقای حاج شیخ عبدالرحیم افشار از فضلای حوزه علمیه و صاحب خط زیبائی است که آثار فراوانی از خط ایشان چاپ و منتشر شده است.

دوست ارزشمندم آقای گل محمدی نقل فرمودند که من در اوایل طلبگی با ایشان مأنس بودم و رفت و آمد داشتم، ایشان خط بسیار معمولی داشتند و خوشنویس نبودند، روزی به محضر مقدس حضرت معصومه(س) متوجه شده بودند و این خوشنویسی از طرف آن کریمه اهل بیتبه ایشان اعطاء شده است.

نویسنده محترم کریمة اهل بیت گوید: تلفنی از خدمت ایشان جویا شدم تأیید فرمودند، ولی مایل نشدند که بیشتر از این توضیح داده شود.^۱

شفاعت امام رضا(ع)

^۱- همان / ص ۲۱۵
۲- کریمة اهل بیت / ص ۲۹۸

کرامتی را در مورد حاج حسینعلی برادر مرحوم حاج شیخ حسنعلی تهرانی (متوفای ۱۳۲۵ ه.ق) آیت الله شبیری نقل کردند، سپس فرمودند: مرحوم حاج شیخ حسینعلی تهرانی جد امی آقا مروارید است و لذا بهتر است از خود ایشان بپرسید، روز ۲۳ ذیقعده ۱۴۱۴ ه.ق که روز زیارتی مخصوص حضرت امام رضا(ع) بود برای عتبه بوسی امام رضا(ع) شرفیاب بودیم با جمعی از دوستان به خدمت آیت الله مروارید رسیدیم و متن داستان را از ایشان استماع کردیم و اینک شرح مختصری در مورد حاج شیخ حسنعلی معروض داشته ، به اصل داستان می پردازیم:

حاج شیخ حسنعلی تهرانی فرزند حاج محمود تاجر تبریزی از بزرگان علمای عصر خویش ، از شاگردان میرزا شیرازی ، و از مدرسین عالی رتبه سامرا در عهد میرزا بوده است.

هر وقت میرزا به نماز نمی آمد، ایشان به جای میرزا نماز جماعت را اقامه می کرد، همه صلحاء و اتقیاء به او اقتداء می کردند، دو سال بعد از رحلت میرزا (در ۱۳۱۲ ه.ق) به تهران آمده ، بعد از اندک توقفی به مشهد مقدس مشرف شده ، در آنجا رحل اقامت افکنده است.

در مسجد گوهرشاد نماز جماعت می خواند، کسانی که با هیچکس نماز نمی خوانند در نماز ایشان حضور می یافتنند، و بسیاری از

فضلای آن روز در درس ایشان شرکت می‌کردند، تا در ۱۴ رمضان ۱۳۲۵ق. در مشهد مقدس وفات کردند.^۱

او برادری به نام حاج میرزا حسینعلی داشته که در دربار ناصرالدین شاه بوده و تمام لباسهای شاه زیر نظر او دوخته می‌شد.

روزی مرحوم حاج شیخ حسنعلی در حرم امام رضا(ع) مشغول زیارت بوده ، به او خبر می‌آورند که برادرش درگذشته است.

ایشان شدیداً گریه می‌کند و به حضرت امام رضا(ع) متولّ می‌شود و عرض می‌کند: برادر من در دربار بود و طبعاً حقوق و مظالم زیادی به گردنیش خواهد بود، از شما می‌خواهم در حق او شفاعت فرمائید. چنانزه او را با تشریفات خاصی از تهران به قم می‌برند و بعد از شوط دادن در حرم ، در یکی از بقاع صحن مطهر به خاک می‌سپارند.

یکی از علمای بزرگ همان شب در عالم رؤیا می‌بیند که جنازه را از تهران به طرف قم تشییع می‌کنند ولی مأمورین عذاب نیز همراه تابوت می‌روند و در مسیر تشییع او را به انواع عذابها عذاب می‌کنند.

هنگامی که جنازه به صحن مطهر می‌رسد، مأمورین عذاب دم در صحن مطهر می‌ایستند و به احترام کریمه اهل بیت وارد صحن نمی‌شوند.

در آن هنگام بانوی مجلله‌ای از حرم مطهر خارج می‌شود و به این فرشته‌ها که مأمور عذاب بودند می‌فرماید: «برادر ایشان به برادر من متولّ شده، برادرم در حق او شفاعت نموده است، دیگر شما

۱- نقباء البشر / ج ۱ ، ص ۴۵۵

برگردید و با او کاری نداشته باشد، فرشته‌ها اطاعت می‌کنند و
برمی‌گردند.»

این رؤیای صادقه را آقای مروارید از اقای شیخ عبدالعظیم
سوادکوهی نقل کردن و ایشان بدون واسطه از پدرشان نقل کرده و
پدر ایشان این خواب را دیده بود.

آقای مروارید اضافیه کردن که اقای شیخ حسنعلی اهل کرامت بود
و برخی از کرامتها یاش را مرحوم آیه الله زنجانی در کتاب «الكلام»
یجر الكلام « نقل کرده است.^۱

سفیدکاری مسجد جمکران

یکی از مردان صالح نقل می‌کرد که چند سال پیش در حرم مطهر
حضرت معصومه(س) نشسته بودم، زائر غریبی از پیرمردی که در
حرم شرفیاب بود، در مورد عظمت و جلالت قدر حضرت معصومه

سؤال کرد، آن پیرمرد گفت:

من در جوانی بنا بودم به مسجد مقدس جمکران می‌رفتم، یک روز
دیدم دیوارهای مسجد خیلی سیاه شده، به دوستان سفیدکار خود
گفتم: بیائید همت کنید مسجد را سفید کنیم، گفتند: مانعی نیست.
هنگامی که به شهر آمدیم سراغ گچ فروشی رفتیم و داستان را
گفتیم، او حاضر شد که گچ بدهد، در آنجا الاغ داری بود آنهم

۱- کریمه اهل بیت / ص ۳۰۳

پذیرفت که گچها را تا مسجد جمکران حمل کند، روز بعد که به سراغ گچ فروش رفتیم از تقدیم گچ امتناع کرد و مالدار هم از حمل آن امتناع نمود.

از آنها دست شستیم و به حرم مطهر حضرت معصومه (س) مشرف شدیم و حال خود را به خدمت بی بی عرض کردیم.

بعد از دعا و زیارت در کنار ضریح نشسته بودم لحظه‌ای به خواب رفتم و در عالم رؤیا دیدم بانوی بزرگواری از ضریح مقدس بیرون آمد و به من فرمود: «برو در منزل فلان بنا ، در بزن ، چون بیرون آمد دستش را بگیر و مج دستش را فشار بده.»

عرض کردم: بی بی گچ نداریم، فرمود: «دم در مسجد دکان گچ پزی هست و گچ دارد ، ولی یادتان باشد که حجره ان دو سید را نیز سفید کنید.»

در خانه آن شخص رفتم و در کوبیدم ، صاحب منزل که خود بنا بود بیرون آمد ، بعد از سلام دستش را گرفتم و مج دستش را فشار

دادم، گفت: صبر کن ماله و تیشهام را بیاورم . معلوم شد که به او نیز دستور رسیده بود و فشار مج به عنوان نشانی بیان شده بود.

رفقا را نیز برداشتیم و به مسجد مقدس جمکران رفتیم، دیدیم دم در مسجد دکان گچ پزی متروکهای هست ولی مقداری کچ هست. خواستیم به ده جمکران یروم و الاغی پیدا کنم ، دیدم مال بی صاحبی می آید و بیا به بغلش بسته شده است.

با همان مال گچها را بردم و رفقا مشغول سفید کردن مسجد شدند.
به سوی روستای جمکران راه افتادم که غذائی تهیه کنم، مرد کامل
سنی را دیدم ، پرسید: کجا می روید؟ داستان را گفت، گفت: شما
مشغول کارتان باشید من غذا می آورم، خواستم پول بدhem گفت:
مهم نیست حساب می کنیم.

سه چهار روز که کار سفیدکاری طول کشید آن مرد مرتباً غذا
می آورد و ما مسجد را سفید کردیم و حجره، آن دو سید را نیز
سفید کردیم.

وقتی از سفید کاری فارغ شدیم رفتیم که پول غذا را بدhem آن مرد
را پیدا نکردم ، و کسی از چنین شخصی نام و نشان نداد.
معلوم شد که همه‌اش از عنایات حضرت مصطفی (س) بود ، که برای
گچ و حمل آن ، و غذاها چیزی پرداخت نکردیم.

رضا (محل دی، عقل و غث)

razva.ir

فصل هفتم

برگزیده ادب فارسی
در رثای حضرت معصومه(س)

r a z v a . i r

بارگاه قدس

اثر طبع سید محمد علی ریاضی یزدی متوفای ۱۳۶۰ش

هرگز ز بخت و طالع خود نیست باورم

کافتد ز لطف سایه مهر تو بر سرم

بر من هوای ملک سلیمان حرام باد

کز بندگان و حلقه به گوشان این درم

من تاج آفتاب نگیرم ز دست چرخ

تا شد غبار پاک مزار تو افسرم

آب حیات و عمر ابد ز آن خضر باد

من زنده با ولای تو از آب کوثرم

تا زندهام به گردن من طوق بندگیست

قرآن به دست دارم و سوگند می خورم

این بارگاه قدس تو ، یا عرش کبریاست

وین کعبه ، یا ضریح تو باشد برابرم

گر سر بر آستان نسایم ز روی شوق

زین آستان کجا روم این سر کجا برم

امروز پا کشم گراز این بارگاه قدس

فردا چگونه سر ز خجالت بر آورم

گه در حریم طوسم و گه در رواق عرش

از جان غلام خواهر و عبد برادرم

چون وسف تست روح الأمین بر فراز عرش

خواند ز بر ترانه طبع سخنورم
 این افتخار بر «ریاضی» که سایهات
 بر مادر و برادرم افتاد و همسرم

سینه سینا

اثر طبع فتحعلی خان صبا / متوفای ۱۲۳۸ق.

آتش موسی عیان از سینه سیناستی
 یا که زرین بارگاه بضعه موساستی
 بضعه موسی بن جعفر فاطمه کز روی قدر
 خاک در گاهش عبیر طره حوراستی
 توگلی روشن ز طرف گلشن یاسین بود
 آیتی روشن ز صدر نامه طاهاستی

پرتوی از آفتاب اصفای مصطفی
 زهرهای از آسمان عصمت زهراستی
 صحن او را هست اقصی پایه عزت چنان
 کزشرف مسجدسقف مسجداقصاستی
 بستی از صحن حریمش را به پا طاق حرم
 کین مکان عزت و آن مس肯 غراستی

اسوءة شرف

اثر طبع محمد علی مجاهدی (پروانه)

اینجا فروغ عشق و صفا صبح میزند
 نور خدا به صحن و سرا موج میزند
 اینجا که طور جلوه و سینای ایزدی است
 از هر کرانه ، نور خدا موج میزند.
 اینجا مطاف اهل زمین است و آسمان
 و ز شهرپر فرشته ، فضا موج میزند
 لبیک از زبان اجابت توان شنید
 در این فضا که نور دعا موج میزند
 از جلوه جلال تو ای مظہر کمال
 نور صفا در آینهها موج میزند
 در کوی تو که ساحل امن است و عافیت
 دریای بیکران صفا موج میزند
 ای کعبه امید که در بارگاه تو

نور امید در همه جا موج میزند
 دستی به دستگیری دلها دراز کن
 وین عقدهها زکار دل خسته باز کن

جمال و کمال فاطمه

گنجینه دانشمندان / ج ۱ ، ص ۱۷

خاک قم گشته مقدس از جلال فاطمه
نور باران گشته این شهر از جمال فاطمه
گرچه شهر قم شده گنجینه علم و ادب
قطرهای باشد ز دریای کمال فاطمه
تابش شمع و چراغ و کهربای نورها
باشد از نقد جمال بی مثال فاطمه
صفی آئینه ایوان نیکو منظرش
گوشهای از صافی قلب زلال فاطمه
عطر آگین گشته این بارگاه جنتی
این نسیمی استاز عبیری بی همال فاطمه
بر سر ما سایه افکن از کرامت ای بتول
شد سعید آن کس که بُد اندر ظلال فاطمه

اختر سپهر امامت

اثر طبع سید محمد علی ریاضی

منت خدای را که ز الطاف داوری

بر خاکیان گشوده شد از آسمان دری

تا ز آسمان نسیم بهشتی وزد به خاک

بگشود دست حق در زرین دیگری

تا سر بر آستان درسائی از ادب

باید به گاه اوج چو شهباز، شهپری

یک گوشه حور، فرش کند حلقه حلقه زلف

یک جا ملک گشاده به هر گوشه بی پری

کاینجا حريم عصمت کبرای کبریاست

وز بهر عصمت ازلی پاک گوهري

آرامگاه فخر زنان دو عالم است

بر ساق عرش زهره زهراي اطهرى

در آسمان مجد ، فروزنده آفتاب

بر طارم سپهر ، درخشنده اخترى

از آفتاب روی محمد اشعه‌ای
 و ز نور نخل طور، فروزنده اخگری
 گر مادر ائمه یکی دختر آورد
 آرد بسان حضرت مصومه دختری
 ای پرتو فروغ خدائی که از ازل
 روشنگر اشعشع خورشید خاوری
 ای جلوه جلال نبوت که در کمال
 نور جمال حیدر و دخت پیمبری
 ای اختر سپهر امامت که در شب
 پاکیزه گوهر از صدف پاک کوثری
 حسن حسین و زهد علی، علم باقری
 نور جمال صادق و موسی بن جعفری
 بر تارک عروس فلك تاج آفتاب
 فخر زنان عالم و خاتون محشری

شهبانوی حجازی و داری چو شاه طوس
 یعنی: علی عالی اعلا، برادری
 آفتاب خطه‌ی طوس و تو ماه قم
 شمس الشموس راست چه فرخنده خواهی
 ما راست زیر سایه این آفتاب و ماه
 پاینده پرچمی و برانده کشوری
 فردای حشر بر سر ما ابر رحمت است

دستی که ز آستین شفاعت برآوری
ای منقبت نه در خور جاه و جلال تست
کز آنچه گفته‌اند و شنیدیم برتری
اقبال گفت وطبع «ریاضی» چو گل شکفت
زین شبچراغ گوهر و ، زین چامه دری
آمد یکی برون و به دور قمر سرود
«بگشوده ز آسمان بزمین دست حق دری »

کیمیای اهل عرفان اثر طبع معجزه تهرانی

دختر سلطان امکان حضرت معصومه است
خواهر شاه خراسان، حضرت معصومه است
رشحهای آزادگان از بحر عرفان برده‌اند

کیمیای اهل عرفان، حضرت معصومه است
عصمت کبرای حق باشد همانا فاطمه

شاهد پاکی سبحان ، حضرت معصومه است

برده او روح عبادت از امیرالمؤمنین
زینت شب زنده‌داران ، حضرت معصومه است
بقעה‌اش دارالشفای جمله بیچارگان
بهترین داور و درمان ، حضرت معصومه است

معدن والای علم و اجتهاد ای شهر قم
ناجی ایام طوفان ، حضرت معصومه است
ای «شقایق» مدح آن عالی گهر کوتاه کن
مظہر الطاف یزدان ، حضرت معصومه است

آشیانی برای دل

اثر طبع حمید سبزواری

هاجری در کویر منزل کرد

عشق بر پا سراچه دل کرد

آشیانی ز صدق بر پا شد

کعبه صادقان دنیا شد

ریگزارش بهای گوهر بافت

سعی دیگر، صفائی دیگر یافت

گشت جن و ملک طوفاف گرش

قبله عشق گشت خاک درش

باغ بهشت

اثر طبع حبیب چیچیان (حسان)

زند چون حلقه بر این در گدائی
به گوش جان او آید ندائی
که ای سائل! دعا یات مستجاب است
محب آل عصمت، کامیاب است
بخوان از رحمت حق هر چه خواهی
که بی حد است الطاف الهی
«حسانا» قم که دار المؤمنین است
در باغ بهشت اندر زمین است

ناموس خدا
اثر طبع آیه الله حسین وحیدی خراسانی

ای دختر عقل و خواهر دین
وی گوهر درج عز و تمکین
عصمت شده پای بند مویت

ای علم و عمل مقیم کویت
ای میوه شاخصار توحید
همشیره ماه و دخت خورشید

وی گوهر تاج آدمیت
فرخنده نگین خاتمیت

شیطان بخطاب «قم» براندند

پس تخت ترا بقم نشاندند

کاین خانه بهشت و جای حواس است

ناموس خدای جایش اینجاست

اندر حرم تو عقل مات است

زین خاک که چشمۀ حیات است

جسمی که در این زمین نهان است

جانی است که در تن جهان است

این ماه منیر و مهر تابان

عکسی بود از قم و خراسان

ایران شده نور بخش ارواح

مشکاه صفت به این دو مصباح

از این دو حرم دلا چه پرسی؟

حق داندو وصفو عرض و کرسی

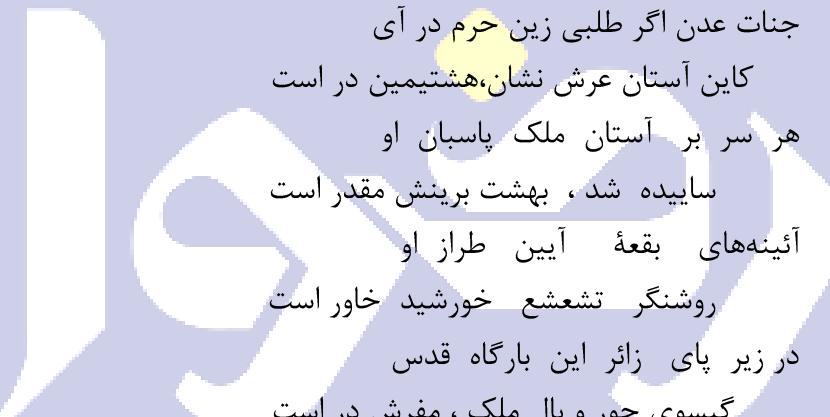
هر کس به درت به یک امیدی است
محتج تراز همه «وحیدی» است

آستان عرشی نشان

اثر طبع سید محمد علی ریاضی

این بارگاه قدس که از عرش برتر است

آرامگاه دختر موسی بن جعفر است

پاکیزه گوهر صد عصمت بتول
یعنی که نور دیده زهرای اطهر است
والا تبار خواهر سلطان دین رضا
فخر زنان عالم و خاتون محشر است
عزت نگر که حرمت طوف حریم او
با حرمت طواف امامان برابر است
جنت عدن اگر طلبی زین حرم در آی
کاین آستان عرش نشان، هشتیمین در است
هر سر بر آستان ملک پاسبان او
ساییده شد، بهشت برینش مقدر است
آئینه‌های بقعه آیین طراز او
روشنگر تشعشع خورشید خاور است
در زیر پای زائر این بارگاه قدس
گیسوی حور و بال ملک، مفرش در است
اینجا نماز را به خشوع و ادب گذار
کاین فرش زیر پای تو، جبریل را پر است
بس ساطع است نور نماز و دعای خلق
تا ساق عرض ساحت گیتی منور است
یارب بحق قائم بر حق امام عصر
کانگشت او به گردش افلاك محور است
نوح زمان و قطب جهان کز حریم غیب

رضا (محل دی، عقل و عشق)

razva.ir

خلق خدای را به خداوند رهبر است
یارب بحق عصمت «معصومه» کز شرف
او را پدر امام و امامی برادر است
کاین در به روی خلق دو عالم گشوده دار
تا خاک ما به آب ولاپیش مخمر است
توفيق گفت و طبع «ریاضی» چو گل شکفت
آنجا که آفتاب هم از ذره کمتر است

ماه بطحاء

اثر طبع سید احمد هاتف اصفهانی متوفای ۱۱۹۸ق.

جبذا شهری که سالار است در وی سروری
عدل پرور ، شهریاری ، دادگستر داوری
نام آن شهر است قم ، فخر البلاد ، ام القرى
کش به خاک آسوده آز آل پیغمبر دختری
دختری کش دایه دوران نیاید همسری
دختری کش مادر گیتی نزاید خواهری
دختری کآباء و اجداد گرامش یک به یک
تا به آدم یا امامی بوده یا پیغمبری
بنت شاه اولیاء ، موسی بن جعفر ، فاطمه
کش بود روح القدس بیرون درگه چاکری
ماه بطحاء ، زهره یثرب ، چراغ قم ، که دوخت
دست حق بر دامن پاکش ز عصمت چادری

روح عبادت

اثر طبع محمد رضا آغاسی

مرغ دلم راهی قم می شود

در حرم امن تو گم می شود
عمه سادات سلام عليك
روح عبادات سلام عليك
کوثر نوری به کویر قمی
آب حیات دل این مردمی
از سفر کرب و بلا آمدی
یا که به دنبال رضا آمدی
کاش شبی مست حضورم کنی
با خبر از وقت ظهورم کنی

معصومه دین

اثر طبع کامران شرفشاهی

اینجا ملکوت است نگوئید زمین

راهی است از این خانه به فردوس برين
این خاک کز آن بوی خدا می آید

در خویش نهان نموده معصومه دین

چند دوبیتی / اثر طبع بهمن صالحی

+++

معصوم ابد

ای خواهر سرو، خواب آرام تو خوش
معصوم ابد، سپیده نام تو خوش
آه ای حرم تو جنگلی ز آئینه
برشیردلان غزال الهام تو خوش

گل محمدی(ص)

دل وصف تو را به صدزبان می‌گوید
وز خاک تو نکهت خدا می‌جويد
تا نام تو می‌برم به باغ دل من
یک شاخه گل محمدی می‌روید

آیه آب

صحن تو صحيفه‌ای خوش از آیه آب
سنگ تو سفینه‌ای در امواج گلاب
بپذير شبى به گوشهای از حرم
روی تو کسی نبیند الا در خواب

بانوی قم

بانوی قم ، ای گل کویر دل ما
سروی ز سلاله امیر دل ما
از پای فتاده سرابیم ، تو باش
در غربت عشق، دستگیر دل ما

فرزند امام

ای در صدف بارگهت گوهر عشق
فرزند امام محنث و مادر عشق
یاد تو به حزن و شادی آمیخته است
چون یک گل خشک گشته در دختر عشق

خاتون محشر

اثر طبع سید محمد علی یزدی

اینجا حریم دختر پیغمبر خداست
آرامگاه خواهر سلطان دین رضاست
بانوی بزم قرب و حریم عفاف غیب
درج حیا و عصمت کبرای کبریاست
خاتون روز حشر و شفیع گناه خلق

دریای جود و کان کرم معدن سخاست
 فردا که هر کسی به شفیعی برد پناه
 ما را پناهگاه جز این آستان کجاست
 گرد و غبار تربت پاکش در آسمان
 در چشم آفتتاب جهانتاب تو تیاست
 روح القدس که حامل وحی خدا بود
 بر خاک تربت معصومه جبهه ماست
 فرمود جعفر بن محمد که مرحا
 بر اهل قم که در خور تحسین و مرحباست
 چون شهر قم مدینه آل محمد است
 فردا مزار فاطمه من در آن بپاست
 بر زائران تربت پاکش بهشت خلد
 واجب بود که در کنف رحمت خداست
 معصومه دخت موسی جعفر که حضرتش
 باب الحوائج همه ، از شاه تا گداست
 این در دری به روضه رضوان گشوده‌اند
 کاین پایه عطر پرور و این مایه مشک زاست
 اینجا به احترام قدم نه که از شرف
 گیسوی حور و بال ملک فرش زیر پاست
 اینجا مس ترا به نگاهی طلا کند
 تا اسم اعظم است چه حاجت به کیمیاست

رضاوا (محلم و حی، عقل و عشق)

razvao.ir

طغرا نویس قدر قصا شوکتش قدر
فرمان پذیر امر قدر قدرتش قضاست

